Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 15. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го СІЧНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 26, 1982 No. 26. VOL. LXXXIX.

Відвідали Владику Лостена

Владика Василь Лостен з гістьми.

Стемфорд, Конн. (В.Д.). — В суботу, 16-го січня 1982 року, понад 20 представників українських громадських організацій метрополітального Ню Йорку прибули сюди, щоб привітати Владику Василя Лостена з його іменинами, що припадали на 14-го січня. Тому що була дуже несприятлива погода, відвідини відложено до суботи 16-го січня ц.р.

Першим, що промовляв на прийнятті у Владики Василя був о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, який привітав Владику не тільки як відданого церковного провідника, але також як визначного члена української громади в ЗСА. Другим промовцем був Роман Гуглевич, голова Комітету будови церкви св. Юра та президент Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку. Мгр Іван Базарко, президент Світового Конґресу Вільних Українців (СКВУ), вітав Владику Лостена від СКВУ і теж в імені Митрополита Максима Германюка з Вінніпеґу.

У відвідинах взяли участь Любомир Зєлик (Громадський Комітет Шкіл св. Юра), Корнель Василик (СУМ-А), Ярослав Оберишин (Кредитівка „Самопоміч"), Орест Ґлют (Кредитівка „Самопоміч" і Товариство Українських Інженерів Америки), Тиміш Щевчук (Комітет будови церкви св. Юра), о. д-р Василь Бойсак (Карпатський Дослідчий Центр ім. Ю.Ревая), д-р Василь Ленцик (Головна Рада НТШ), д-р Василь Вереш (Карпатський Дослідчий Центр ім. Ю. Ревая), д-р Роман Голіят (Союз Українських Журналістів Америки), Богдан Ластовецький (голова „Самопомочі", парохія св. Юра), д-р Юрій Волинець (правний дорадник парохії св. Юра і Американські Українські Ветерани), Люба Волинець (Союз Українок Америки, Пластова Станиця Ню Йорку і Український Музей), д-р Володимир Душник (редактор „Українського Квартальника") та о. архимандрит д-р Віктор Поспішил, о. Василь Заверуха, о. Іван Терлецький і о. дир. Петро Дудяк.

Владика Лостен у своєму слові дякував за візиту і за побажання. Він теж висловив жаль, що українська громади в Америці „ще дальше розбита", називаючи це „сумним явищем," з якого „користають тільки наші вороги". Він висловив затурбовання браком священиків і звернувся до присутніх із закликом допомогти Церкві і йому особисто в цій справі. Владика пригадав, що незабаром сповниться 25 літ його священства.

Відзначено українського науковця

Директор Лос Аламос Крайової ляобраторії Доналд Керр (справа) гратулює інж. Ігореві Богачевському під час урочистости у вівторок, 8-го грудня м.р., для працівників цієї ляборaторії, які зробили визначні винаходи і дістали на них патенти. Український винахідник дістав патент за його винахід для виробу гарячої плязми. Назва його винаходу англійською мовою — beam heater linear theta-pinch device.

ЗСА можуть припинити будову газопроводу з Сибіру

Париж, Франція. Тут відбулася нарада Координаційного комітету контролі експорту при НАТО, в якій взяли участь представники всіх членів НАТО та Японії, з вийнятком Ісляндії, яка в склад того комітету не входить. Головною темою нарад була побудова газопроводу з Сибіру до Західньої Европи при помочі західних матеріялів, технології та фінансування.

В підставовому питанні, чи західньоевропейські країни повинні й надалі, не зважаючи на проголошення воєнного стану в Польщі й запровадження там режиму терору, брати участь в тій побудові, голоси західних делеґацій були поділені. Делеґація Західньої Німеччини обстоювала доцільність участи Заходу, а особливо Західньої Німеччини в тій будові. Одначе після вичерпних дебат і вислуханні американських арґументів члени німецької делеґації і їхні прихильники признали, що тотальна заборона Урядом ЗСА вивозити будь-які машини й матеріяли для тієї побудови протягли б її на довгі роки. Одначе дотепер такої тотальної заборони Вашінґтон ще не видав, а постава ЗСА в цій справі зумовлена дальшим розвитком подій у Польщі.

Американська делеґація вказала на те, що останньо уряди західньоевропейських держав зобов'язалися не підривати своїми кроками американських санкцій. На тій підставі американська делеґація обстоювала, щоб західні держави не доставляли тих частей, які американський Уряд заборонив доставляти американськими фірмами. Деякі европейські країни шукають, як обійти той факт, але в остаточному вони погодилися, що ембарґо вивозу до Совєтського Союзу повинно охоплювати модерну технологію, імпорт якої Москва вживає для своїх аґресивних цілей та для тиску на політику Західньої Европи.

УКРАЇНСЬКІ УСПІХИ НА РІЧНОМУ З'ЇЗДІ ААТСЕЕЛ

Ню Йорк, Н. Й. (В. Жила). — Протягом 28-30 грудня минулого року тут відбувся річний науковий з'їзд Американської Асоціяції Вчителів Слов'янських і Східньоевропейських Мов (ААТСЕЕЛ). З'їзд проходив у Рузвельт готелі; в ньому взяло участь понад 500 осіб, в тому поважне число українців-професорів американських і канадських університетів; були на з'їзді представники НТШ, УВАН, як також інші українці з Ню Йорку.

Під час першого дня з'їзду українська тематика була предметом дебат на секції Слов'янської і східньоевропейських літератур, секретарем якої був проф. Роберт Карп'як з університету в Ватерлю. На цій секції з доповіддю про Шевченка й Герцена виступила д-р Марта Кухар з Іллінойського університету Чикаґо-Сиркл. У своєму виступі вона підкреслила співзвучність світоглядів Шевченка й Герцена та вказала на питання національностей у російській імперії, яке однаково цікавило цих двох мислителів та до якого вони часто поверталися у своїй творчості.

Третій день з'їзду сміливо можна назвати українським днем, бо під час того дня було прочитано 14 доповідей на українську тематику. Крім того д-р Наталія Мойл-Чопик з університету Вірджінії доповідала на секції фолкльору про русалок, про смерть, спричинену втопленням, та про символізм води в російському фолкльорі. Проф. Наталія Пазуняк зПенсильванського університету говорила про тему „Вина й каяття в новітній українські драмі („На полі крови" Лесі Українки й „Голод — 1933" Богдана Бойчука) — порівняльна студія". Вона ствердила, що Юда в драматичній поемі Лесі Українки усвідомлює сам свою вину, в той час, коли герой Бойчука, назовні цинік, доходить до самопізнання тільки в критичній межовій ситуації і то тільки під впливом містерії розп'ятого Христа. Ця доповідь входила в програму секції Слов'янської і східньоевропейської драми після Другої світової війни. Секцією керував д-р Володимир Карпинич з Вілкес коледжу.

Основна українська тематика була зосереджена в чотирьох українських секціях літератури, Міжнародного товариства Івана Франка, відзначення 400-річчя „Острозької Біблії" і Філологічної секції НТШ. На секції української літератури, якою керувала д-р Елеонора К. Адамс з Темпл університету, було три доповіді. У доповіді „Українські жінки й їх місце в суспільстві" д-р Наталія Калікіна з Триниті коледжу розглянула обширний історичний матеріял, який часто виходив поза межі її теми.

Проф. Віталій Кейс з Коледжу св. Петра доповідав на тему „Плавні й тривкі зображення в поезії Бойчука". У цій доповіді він не тільки виявив засоби, за допомогою яких автор змальовує свої зображення, але також вказав на їхнє значення. І так, плавні зображення викликають у читача свідомість життя, спогадів або й почуття часу — не завжди в позитивному розумінні; в той час, як тривкі зображення, асоційовані з твердими предметами або їхньою якістю, часто вказують на брак часу або й на смерть. Так, наприклад, терпіння або біль є іноді спричинені зображеннями, що стають щільними, або переходять в тверді предмети, які розпадаються на дрібненькі кусочки. Поет Богдан Бойчук, присутній під час доповіді, взяв живу участь у дискусії, вказавши на те, як він відчуває реальність та як ця реальність проявляється в поетичних зображеннях, що творять основу його творчости.

Доповідь проф. Зенона Кука з Толідського університету — „Якою мірою Гоголь українець?" була цікава й багата на добре підібраний доказовий матеріял. Доповідач показав, що українськість Гоголя виходила далеко поза біографічні й етнографічні межі та духов-

(Продовження на ст. 6)

Москва посилює наклепи проти ЗСА

Москва. — Совєтське інформаційне аґентство ТАСС розіслало в суботу, 16-го січня, вістку про видання в Москві пропаґандивної брошури сповненої наклепів проти ЗСА і їхньої політики.

Наклепи, подані в тій брошурі, яка має наголовок „Звідки загроза мирові?", належить до категорії великої брехні, яку останнім часом Москва поширює всіми можливими засобами. Тією великою брехнею є твердження, що ЗСА приготовляють аґресивну війну проти СССР, ціллю якої мало б бути першим ударом, доконаним при помочі нуклеарної зброї, на Совєтський Союз вивести його з ладу, як найширшим знищенням спаралізувати й таким чином виграти війну. Не зважаючи на очевидне безглуздя тієї видумки, Москва всіми засобами своєї могутньої пропаґанди і пропаґанди своїх сателітів у світі настирливо такі твердження поширює, а тепер видала згадану брошуру багатомільйоновим накладом і в різних мовах, надаючи їй характеру офіційного експозе совєтського уряду.

Офіційна брошура твердить: „Затверджена програма плянів Пентаґону передбачує розбудову стратегічної офензивної зброї і розміщення протиракетних систем і систем оборони міжплянетарних просторів та повне закінчення розгорнення так званого потенціялу першого переможного удару вже в 1980 роках". Далі той офіційний совєтський документ твердить, що цим способом ЗСА хочуть осягнути можливість „диктувати світові".

Брошура „Звідки загроза мирові?" є другою вже з черги офіційною добіркою совєтських наклепів проти ЗСА. Перша під наголовком „Загроза Европі" вийшла недавно і поширює вона вістки про те, що Вашінґтон пляново закріплює свої позиції в Европі, щоб могти з терену Західньої Европи заатакувати Совєтський Союз, не зважаючи на те, що така атака викличе совєтські протизаходи, наслідком яких буде знищення Західньої Европи.

В цій новій брошурі Москва навіть не пробує оправдуватися з приводу свого збройного нападу на Афґаністан, подій у Польщі, неймовірного озброєння та зміцнення своїх військових частин, але твердить, що не зважаючи на ті всі аґресивні акції в світі, СССР веде тільки оборонну політику. Москва й на далі цинічно твердить, що вона дійшла до Владивостоку, Варшави, Праги, Берліну й інших національних столиць з оборонних потреб.

В ТОЙ ЧАС, КОЛИ ЗСА ЗАВЕЛИ ГОСПОДАРСЬКІ санкції проти СССР за його втручання у польські справи, союзник ЗСА, Туреччина, підписала торговельний договір на велику суму з СССР. На підставі того договору Туреччина доставить Совєтському Союзові відповідну кількість городини, м'яса, шкір, текстильних виробів, а отримає від нього електроенерґію, будівельні матеріяли, штучні навози, амоняк і, що найважливіше, нафтову ропу.

ЗРОБЛЕНО ПОСТУП В СПРАВІ ЕВАКУАЦІЇ СИНАЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА

Каїр, Єгипет. — Єгипетсько-ізраїльські розмови в справі евакуації Синайського півострова проходять з успіхом, але переговори єгипетсько-ізраїльської комісії в справі автономії для палестинських арабів в Ізраїлі натрапляють на поважні розходження й труднощі.

Керівники делеґацій обидвох країн, Камаль Гассан Алі, міністер закордонних справ Єґипту і Аріель Шарон, міністер оборони Ізраїля, відбули спільну пресову конференцію після закінчення розмов й підписання кінцевого протоколу та зверифікування й підписання всіх записок, зроблених у часі розмов. Міністер Гассан Алі повідомив, що переговори були дружні, продуктивні й закінчилися повним успіхом. Міністер Шарон сказав: „Ми розв'язали більшість проблем і ми впевнені в тому, що йдемо правильним шляхом вперед та що мир між нами, як сподіємося, триватиме завжди". Міністер Шарон подав деякі інформації із своєї зустрічі з президентом Єгипту Госні Мубараком. На закінчення тих інформацій він сказав, що президент „Мубарак підкреслено повторив віру обидвох сторін в тривалий мир".

Крім ще деяких підставових проблем остання нарада обидвох делеґацій займалася технічними справами. Більшість тих справ розв'язано. 15-го березня відбудеться чергова подібна конференція в Ізраїлі. Праця тих конференцій облегчена тим, що технічні підкомісії, які займалися цілим комплексом тих справ, відбули 42 зустрічі, на яких докладно обговорено й вияснено всі практичні питання. Завдяки тому, відхід ізраїльських військ з решти Синайського півострова відбудеться 25-го квітня, як передбачено. Справа граничного міста Рафаг, яке має бути поділене кордонною лінією, буде полагоджено без труду, як заявив міністер Гассан Алі, а міністер Шарон підтвердив це.

Зате окремі переговори в справі автономії для палестинських арабів в Ізраїлі натрапляють на труднощі. Єгипет заступає думку, що автономія для тих арабів має бути вступом для їхньої сепарації від Ізраїля й створення окремої суверенної держави, а Ізраїль уважає, що така автономія має бути обмежена, бо вона не має вести до сепарації, а до закріплення співпраці палестинських арабів з Ізраїлем. Ізраїль згідний передати арабським місцевостям самоуправу, але оборону їхньої території і службу безпеки ізраїльські чинники залишать у своїх руках.

У світі

ЕСПАНСЬКА ПОЛІЦІЯ ВІДКРИЛА ЦЕНТРАЛЬНИЙ магазин зброї терористів Е.Т.А., які боряться за сепарацію країни басків від Еспанії. Магазин містився недалеко Більбао, головного міста басків. Магазин обороняли озброєні люди, але несподіваний наскок поліції до такої міри їх заскочив, що вони вже не змогли вжити зброї і поліція ув'язнила їх. В магазині було багато рушниць, важких рушниць для атакуючої піхоти, гранатометів та вогнеметів, пістоль, ґранат і вибухівки. Інформацію про той магазин поліція отримала від ув'язнених в часі поліційного рейду на тайну квартиру терористів, в якій вони переховували схоплених противників і закладників.

РОЗБІЖНОСТІ В ПРАВЛЯЧІЙ ХУНТІ АРҐЕНТИНИ поглибилися до такої міри, що в ній дійшло до явної боротьби між поодинокими членами. Минулого місяця хунта усунула з посту президента Арґентини генерала Роберто Віоля під претекстом, що він хворий. На його місце призначила вона генерала Леопольдо Ґальтієрі. Президент Ґальтієрі мав бути президентом твердої руки, одначе, вже після короткого часу почалися дальші непорозуміння поміж членами хунти. Минулого тижня член хунти Еміліо Массера, адмірал арґентинської воєнної фльоти і член найвищої трійки генералів у хунті, яка скинула президента Ізабелю Мартінез де Перон, і посадила її під домашній арешт, запротестував письмово проти теперішньої політики хунти, що її почав провадити президент Ґальтієрі. Інші члени хунти поставили його за це під суд, а суд засудив на десять днів тюрми. Декілька днів після того присуду військова патруля забрала адмірала з його офіційного помешкання й відправила до військової тюрми для відсидження присуджених йому десять днів ув'язнення.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА БЕЗПЕКИ В РЕСПУБЛІЦІ Ель Сальвадор дістала довірічні інформації, що ліві партизани підкинули до столиці країни Сан Сальвадор значніші людські резерви з метою перевести там більші операції. Після отримання тих інформацій поліція провела велику очищувальну акцію. Вона оточила цілу північну частину столиці й хата за хатою перевірила всі помешкання й інші приміщення. Висліди операції затримано в таємниці. Після операції, в часі якої не було ніякого спротиву з боку лівих партизан, всю околицю залишено під зміцненою охороною.

ЗАПЛЯНОВАНИЙ НА ДВА ДНІ СТРАЙК англійських залізничників триває вже довше, спричиняючи великі невигоди для десяток тисяч працівників та хаос в комунікаційних та транспортових умовах країни. Провід профспілки залізничників на чолі з Рейом Бактоном зарядив дальше тривання страйку, пояснивши тим, що адміністрація залізниць, які є власністю держави, не виконала своєї обіцянки піднести заробітню платню робітникам. Адміністрація залізниць вказала на те, що ця підвишка була частиною домовлення, в якому профспілки зобов'язалися піднести продуктивність праці та змінити розклад годин праці машиністів. Розмови для вирішення цих справ не дали успіху. Так само відмовилася посередничати прем'єр уряду Марґарет Тачер, яка заявила, що договірні сторони, тобто профспілки та адміністрації залізниць, мають доволі знання тих справ і почуття громадської відповідальности, щоб їх полагодити.

РЕЧНИК ІРАНСЬКОГО УРЯДУ БЕГЗАД НАБАВІ, який провадив з іранського боку переговори в справі звільнення американців, які перебули 444 дні ув'язнені безправно в Теграні, в річницю звільнення тих 52-ох американських дипломатів і працівників амбасади заявив, що американці не дотримуються точок договору, бо не сконфіскували майна покійного шаха. Речник Державного департаменту заявив, що в договорі про це нічогісінько немає, а всі його точки американський уряд виконує як устійнено. Деякі дрібні справи чекають, згідно з договором, на арбітраж.

ПРИМАС ПОЛЬЩІ ДОМАГАЄТЬСЯ ПОШАНУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Варшава, Польща. — Примас Польської Римо-Католицької Церкви Юзеф Ґлємп заявив у проповіді, яка була передана крайовою радійовою сіткою 24-го січня ц.р., що поляки мають право домагатися правдивих інформацій в контрольованій комуністичною партією пресі і правдивої відповіді від свого уряду чому вони, позбавлені основних прав людини.

Крім того, в усіх католицьких церквах був прочитаний тієї неділі пастирський лист підписаний польськими єпископами, який перестерігає уряд перед можливістю громадянської війни і вказує, що робітництво має повне право організувати свою вільну профспілку. Зміст листа був зредаґований і затверджений минулого тижня на конференціїл польського єпископату. Політичні спостерігачі кажуть, що сильний голос примаса Польщі і всіх єпископів, які об'єднано виступили в обороні вільної профспілки „Солідарність", прав людини і неправдивих інформацій комуністичної преси, був з розмислом запляонований ще перед зібранням парляменту і виступом на ньому теперішнього фактичного диктатора Польської Народної Республіки Войцеха Ярузельского.

В. Ярузельскі, як загально сподіваються, має на цьому ж засіданні парляменту проголосити нову економічну програму уряду і нові зарядження відносно політичних і профспілкових справ. Але, згідно з поінформованими джерелами, він правдоподібно не проголошуватиме ще закінчення воєнного стану в Польщі. Закордонні кореспонденти, які слідкують за розвитком подій у Польщі натякають на можливість проголошення нової програми для профспілок і може навіть заборони відновлення діяльности „Солідарности" в її попередній формі.

Не зважаючи на нагінку зі сторони уряду, — кажуть поінформовані особи, — „Солідарність" збільшила свою видавничу діяльність, а деякі відділи „Солідарности" написали навіть звернення до Папи Івана Павла II і голів західніх держав з проханням підтримати старання профспілки про віднову діяльности.

В Америці

МОЛОДІ ЮНАКИ, ЯКІ ЩЕ ДОСІ НЕ зареєструвалися до військової служби, мають можливість це зробити до 28-го лютого цього року. Реченець реєстрації був продовжений на пропозицію самого президента Роналда Реґена, — заявив директор поборової служби Томас К. Тирнедж, який підкреслив, що приблизно 800,000 здібних до військової служби юнаків не зареєструвалися з різних причин. Більшість з них не виконали цього обов'язку з трьох причин: малого обзнайомлення з цією справою, легковаження і надії, що примусова реєстрація буде анульована Урядом. Обов'яком молодих осіб, коли вони досягнули 18-го року життя, є громадянами ЗСА, або живуть постійно в цій країні, зареєструватися в бюрах поборової служби до 30-ох днів.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗАКЛАДНИКИ, ЯКІ ВІДБУЛИ 444 дні в іранському ув'язненні відзначили річницю звільнення з вдячністю і ствердженням поглиблення американського патріотизму в усіх майже закладниках. Паради та інші вітання, прийняття у президента Роналда Реґена тощо, не змазали ще у їхній пам'яті тих жахливих картин ув'язнення і фізичних та психічних тортур, яких вони зазнавали від їхніх тодішніх наставників. „Я подорожував багато за цей рік, так як це робили також інші закладники, — заявив кореспондентам колишній шарже д-аффер в американській амбасаді в Теграні Брус Ленґен, — і за цей час назбиралось чимало вражень. Одне хочу ствердити, що ми всі закохані у нашу країну". Ленґен є тепер директором університету національної оборони у Вашінґтоні. Також інші 41 колишніх закладників все ще перебувають на федеральній службі. Деякі перевишколюються з метою зміни фаху.

РЕЧНИКИ АҐЕНЦІЇ МІЖПЛЯНЕТАРНИХ польотів заявили кореспондентам, що вже заплянoвано третій політ міжпростірного корабля „Коламбія" і визначено дату на 22-го березня ц.р. Корабель перебуватиме у міжплянетних просторах і кружлятиме довкола земної кулі сім днів, виконуючи під час польоту відповідну місію. Тим разом „Коламбією" керуватимуть астронавти Джек Р. Ласма, досвідчений летун і учасник раніших польотів, і Чарлз Ґ. Фуллертон, який братиме участь в польоті перший раз.

ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА У СПРАВАХ КРАЙОВОЇ безпеки Вілліям П. Кларк найменував відомого журналіста і колюмніста Вілліяма Ф. Баклі і Клер Бут Лусі, публіцистку і колишнього дипломата на дорадників Крайової ради безпеки. На такого ж дорадника В. Кларк найменував також колишнього секретаря Департаменту летунства Томаса С. Ріда. Згідно з інформаціями найближчих співробітників Кларка, В. Баклі займатиметься політикою, К. Бут Лус розвідчими справами, а Т. Рід обороною.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ПІДПИСАВ З компанією Роквелл Інтернешенел 2,2 більйоновий договір на продукцію нового стратегічного бомбовика типу Б-1, який має замінити дотеперішні типи бомбовиків Б-2. Як відомо, попередня демократична адміністрація президента Джіммі Картера затримала була серійну продукцію цього типу літаків, вважаючи, що бомбовики типу Б-2 цілком добре можуть виконувати свою функцію під теперішню пору.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ОТРИМАВ ЛИСТА від Папи Івана Павла II у якому Святіший Отець дякує Президентові ЗСА за моральну, політичну і матеріяльну допомогу для польського народу, зокрема під час триваючої політичної і господарської кризи, яка постала в наслідок проголошення в тій країні воєнного стану 13-го грудня 1981 року і який триває досі. У листі, однак, нічого не згадується чи Ватикан підтримує американське становище щодо застосованих Президентом економічних санкцій проти Польщі і Совєтського Союзу. Президент Реґен згадував про підтримку Ватикану під час пресової конференції у Вашінґтоні, але після цього ватиканські чинники старалися пояснити, що лист Папи до Реґена був тільки відповіддю на листа американського Президента до Папи з 17-го грудня, у якому Ватикан дякує Америці і всім урядам та людям доброї волі за підтримку для Польщі. Ватикан побоюється, щоб листа Папи не інтерпретували, як вмішування у політику.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J 07303

Клопітливі союзників

Американські керівні кола нарікають на своїх союзників, що вони здебільшого не солідаризуються з американською закордонною політикою та не беруть до уваги такі інтереси Америки, які сумісні також з інтересами всього вільного світу, отже й отих клопітливих союзників. Але це явище не тільки сьогоднішнього дня — воно існує уже давно. Пригадаймо, що коли у 1958 році вернувся до влади у Франції Шарль де Ґоль, то він зліквідував всі американські бази на території Франції, відкликав своїх представників в головному командуванні зінтегрованих збройних сил НАТО, не захотівши піддати французькі війська під командування американського генерала, і все це робив не так із почуття французької національної гордости, як із особистої образи, що Д. Д. Рузвелт не запросив його на конференцію в Теграні і Ялті з Черчіллем і Сталіном та що не втаємничено його заздалегідь в усі подробиці висаду англо-американських військ у Нормандії наприкінці Другої світової війни. Все ж, Франція залишилася союзником Америки, не зважаючи на всі згадані й пізніше дальші скреготи і коли навіть тепер президент Франції є соціял-демократ Міттеран, то Франція солідаризується з рішучою політикою Америки супроти СССР, що заманіфестувала голосуванням на останній конференції міністрів закордонних справ НАТО, де солідарно натаврувала СССР, як справжнього автора обурливих репресій проти опозиції у Польщі.

Державний секретар Александер Гейґ, який добре знає відносини в усіх союзницьких країнах як недавній головний командир збройних сил НАТО, частинно виправдує таку незалежну, відмінну від американської політику деяких союзників — їхніми внутрішніми відносинами, їхніми власними проблемами, які диктують тамошнім урядам більш егоїстичну політику, ані ж цього прагнула б Америка. Все залежить від людей, і коли, наприклад, канадським прем'єром є П'єр Трудо, якого минуле було прокомуністичне, то не дивниця, що він зважився на заяву перед журналістами, що „воєнний стан у Польщі — це позитивний крок". Але Канада солідаризувалася з іншими членами НАТО у натавруванні СССР, як дійсного автора і спричинника репресій у Польщі.

Японія стала із ворога у Другій світовій війні союзником Америки і Америка прагнула б, щоби Японія збільшила видатки на збройні сили та грала активнішу ролю на Далекому Сході, на Тихому й Індійському океанах та не підрізувала американського промислу своїм масовим експортом дешевших виробів, зокрема автомобілів. Проте японську пацифістичну конституцію продиктував американський генерал Даґлес МекАртур, де заборонено Японії тримати сильну реґулярну збройну силу — наземну, летунську і морську, — японці не могли теж по нинішній день забути, що тільки одна Японія стала жертвою двох американських атомових налетів на Ґірошіму і Наґасакі. Своїм „Пляном Маршалла" Америка причинилась до „німецько господарського чуда", вона нині воліє торгувати з СССР, як слухати ЗСА.

Очевидно, що це прикро мати такого найближчого сусіда, як Мехіко, президент якого Льопез Портільльо одверто підтримує кубинського експортера комуністичної революції Фіделя Кастра. Ударом по Америці і всьому вільному світі був вислід останніх виборів у Греції, які поставили у проводі уряду комунізуючого, в Америці освіченого, Андреаса Папандреу, — і Греція була єдина, яка на останній конференції міністрів закордонних справ НАТО „стрималась" від таврування СССР за події у Польщі, при чому Папандреу заповідав у своїй передвиборчій кампанії, що він відкличе Грецію з того найсильнішого західнього оборонного бльоку, якому світ завдячує мир від кінця Другої світової війни, яка гітлерівського диявола прогнала совєтським велзевулом.

До клопітливих союзників Америки належить також Ізраїль. Подивугідна хоробрість і тугість ізраїльського народу в обороні своєї невеличкої держави створила з Ізраїля демократичну заставу совєтському походові на Близький Схід, але водночас екстремістична непоступливість уряду Менахема Беґіна супроти півтори мільйона палестинських арабів, які живуть на території окупованій Ізраїлем, страшенно ускладнює бажання і конечність Америки жити у згоді з прозахідніми арабськими країнами, як Єгипет, Йорданія, Савдійська Арабія, Емірати.

Керувати закордонною політикою такої імперії, як американська — це праця, що вимагає хисту, терпцю, знання і витривалости гіганта. Тому нам треба придивлятися, як президент Реґен і його найближчі співробітники Гейґ і Вейнберґер вміють поєднувати принципи з реальними можливостями, які накидують компроміси. Бо політика, як сказав Бісмарк, завжди була і є „мистецтвом можливостей".

Ярослав Гайвас

ДЕ ПОДІЛИСЯ БІЛЬЙОНИ

Після того як західні державні установи й приватні банки позичили Польщі понад 20 більйонів долярів прийшов час подумати, як їх видістати назад. Виявляється, що це буде дуже тяжко. Дехто навіть думає, що отримати ті величезні суми назад буде неможливо. Але мало хто застановляється над питанням: що сталося з тими більйонами в Польщі.

З отриманням звороту позичених грошей польському комуністичному урядові дуже важко, бо ті позичені не працюють, а якщо працюють то тільки частинно і то дуже мало продуктивно в польській господарській системі. Під кінець минулого року (1981) були ще надії, що Польща ще заплатить принаймні відсотки, яких платність припадала під кінець року. Було тих відсотків 500 мільйонів долярів і польські урядові чинники рішуче твердили, що вони гроші заплатять і заплатять на час. Але реченець минув, а грошей вони не заплатили.

Виявилося, що вони обіцювали заплатити, бо сподівалися нових кредитів. І так, бравши від одного, а віддаючи другому, вони плянували латати діри в своїй комуністичній господарці. Коли ж реченець минув і вони навіть повністю не заплатили відсотків, господарські кола Заходу застановляються, що буде далі та що їм робити. Йдеться про дуже поважні суми. Коли Польща тих сум не заплатить, або не заплатить на час, банки які їх позичили, якось собі раду дадуть, деякі з них уже поволі відписують зобов'язання польського уряду на конто втрат, або принаймні сумнівних позичок. Але що робити далі?

У пресі почали появлятися різні міркування на цю тему. Насамперед треба відповісти на питання, чи Захід повинен рятувати Польщу і польську господарку? Західні банкіри однозгідні з польським урядом генерала Ярузельского, що для рятунку Польщі треба не тільки відкласти їй сплату боргів і відсотків від них, але й кожного кварталу протягом найближчого року позичати ще додаткових принаймні півтора більйона долярів кожного кварталу. А це чимала сума і як нею рискувати, коли немає твердого ґрунту для надій, що вони будуть повернені. Останнім часом появилися в фаховій пресі думки, чому Захід має рятувати Польщу, а не Совєтський Союз? Пропозиція, щоб обтяжити тим Совєтський Союз обґрунтована не політичними й моральними арґументами, але щораз більше даних, що СССР не тільки схвалював усі дотеперішні потягнення, але й безпосередньо користав з кредитів, які отримувала Польща зі Заходу. Польща у великій мірі була тільки „транзитом", переїздною зоною через яку закуплені за позичені на Заході гроші товари мандрували безкоштовно до „старшого" брата і там зникали в челюстях совєтської плянової господарки, або ще більше, а саме фінансували розбудову совєтської мілітарної потуги, яка тепер тому самому Заходові загрожує. Тут і є значна частина пояснення, де ділися більйони позичені Польщі.

Ясне, що частину з них поглинула така сама плянова, як і совєтська, господарка. Гроші йшли у виконання безглуздих державних плянів, диктованих не потребами населення й можливостями Польщі, але рецептами „марксизму-ленінізму". Про розділ і приділ грошей не децидували господарники, але польські аґітпропи, тобто такі самі дармоїди, як совєтські аґітпропи. Польський уряд дотепер не розрахувався перед ніким, де інвестовано ті неймовірні великі суми і того в першу чергу слід вимагати від нього.

Правда, величезну суму розікрали. Саме тепер почалися в Польщі численні суди за розкрадання народного майна. Одним з перших станув перед судом головний польський аґітпром Мацей Цепаньскі, називаний народом „крвави Мацєк", який керував всією партійною пропаґандою, був „мілє відзяни" на московському Кремлі, а попри це будував собі гарні вілли по чудових закутках Польщі, купував своїй жоні і нежонам брилянти — один з головних спеціялістів від торгівлі брилянтами також сидить за ґратами —, бо був найближчим приятелем і співробітником Едварда Ґєрека, який, до речі, також чекає на свій суд.

Але й це не пояснює такої величезної суми, як 20 більйонів долярів. Мусіли бути ще й інші „бочки без дна", куди ті гроші хлинули. І тепер вияснилося, що тією „бочкою без дна" була Москва.

Відомий польський учений і спеціяліст економіки сучасної Польщі Зиґмунт Наґурскі, виявив ту справу на підставі ориґінальних матеріялів з Польщі, наприклад зі статті міністра фінансів Маріяна Кшака, яка була поміщена у „Балтійському щоденнику", ч. 75 з 1981 року та з інших офіційних джерел. Як виявляє Наґурскі вже в 1976 році росіяни переконали поляків, що у їхньому взаємному інтересі для торговлі Польщі з Росією слід впровадити окремий зовсім розрахунок. На тому розрахунку будуть ведені всі обосторонні обороти, як достави совєтського сирівця до Польщі так і достави півфабрикатів і готових виробів з Польщі до СССР. Належні суми мали бути записувані в створеному спеціяльно для торгівлі між СССР і сателітами „переносному рублі", одиниці тільки для безготівкових розрахунків.

(Продовження на ст. 5)

Михайло Кучер

ВСЕ ТАКИ — ЧОМУ КОМУНІСТИ?

У політиці Москва завжди має свою логіку, яка не все зрозуміла західньому світові. Одначе зовсім ясно, що вона неґативно відноситься до західніх соціялістів, соціял-демократичних партій, називаючи їх „соціял-зрадниками". Тому Москва неґативно відноситься і до соціялістичного президента Франції Франсуа Міттерана.

Останні вибори у Франції вдарили по престижі Москви у Західній Европі. Французька комуністична партія — найвірніша Москві, втратила одну четвертину голосів та половину місць у парляменті. Ґрупа французької комуністичної партії у парляменті-найменша числом. Майже всі члени політбюра програли на користь соціялістів, часто незнаних у країні. Тому була психологічна несподіванка покликання чотирьох комуністів на становище міністрів у соціялістичному уряді. І все таки той факт не втішив Москву, хоч скомпромітована аґентурна французька комуністична партія вперше за останніх 35 років увійшла до демократичної коаліції і до уряду держав НАТО. Можливо таким чином Москва довідається решток державних таємниць Франції і це все. Можливо, також, що Італія та Португалія підуть шляхом Франції. Москва може сподіватися поменшення симпатій до НАТО. Але й тут нова психологічна загадка. Польща — чи фактично її нарід — не хоче комуністів у своєму уряді, а Франція добровільно їх запрошує.

Справа присутности комуністів в урядах західніх вільних країн для Москви делікатна і вразлива. По війні Москва насаджувала комуністичні уряди у східніх европейських країнах силою зброї і терором. У країнах після Ялти комуністи мирно увійшли в уряди тільки у Фінляндії та Ісляндії, але ісляндські комуністи порвали з Москвою.

У Франції 1918 року нічого не змушувало Міттерана покликати комуністів до уряду. Його рішення не має прецеденту в історії соціял-демократичних партій. Зараз після війни французька комуністична партія мала авреолю борців з окупантом. Тепер справи виглядають інакше. Схід-Захід опинилися у стані холодної війни. В 1944 році французькі комуністи були здеґрадовані своїм попертям пакту Гітлер-Сталін, далі підтримали знищення Москвою мадярського повстання, погодилися на окупацію Чехо-Словаччини, боронили народовбивство в Камбоджі, В'єтнамі та Етіопії. Війну Москви з Афганістаном схарактеризували як „братню допомогу". Французька комуністична партія також визнала „позитивний ґльобальний балянс соціялістичних країн та СССР". І, врешті, французька компартія разом з португальською не осудила брутальної політики Москви щодо Польщі.

Президент Міттеран досить гумористично назвав свій уряд „соціялістичним урядом прав людини", але одночасно запросив до нього представників системи, яка ті права нищить.

Тому Кремль мовчить та не пропаґує свого успіху у Франції. До французького уряду ввійшли комуністи не впливові, слабі. І якщо б французька комуністична партія відмовилася від пропозиції Міттерана, опинилась би в політичному ґетто, або в порожнечі. Приймаючи пропозицію волєнс-нолєнс погодилася на співпрацю із соціялістами і на їх домінацію.

Марше на цю тему сумно зажартував — тепер нам залишається тільки вступити в соціялістичну партію. І на це отримав негайну відповідь — воно не буде так просто. Там великі вимоги.

З престижевого пункту погляду участь членів французької компартії у соціялістичному уряді — це не катастрофа. Вони „хлопці на побігушках", які не зможуть впливати на важливі рішення уряду. Москва ж вважає присутність французьких комуністів в уряді виявом ідеологічного компромісу з буржуазією та невтралізацією впливу партії. Бо вже незабаром французький міністер транспорту — комуніст — припинив страйк французьких контролерів літаків як вияв солідарности із страйкуючими американськими контролерами.

Французька комуністична преса також розуміє малу вартість комуністів в уряді та обвинувачує Міттерана, що той хоче „залоскотати партію на смерть". Інша преса висловлюється більш зрозуміло: Міттеран хоче відбольшевізувати французьку компартію, вирвати її з пут ленінізму та підпорядкування тоталітарному режимові Москви.

Все таки без огляду на наміри, комбінація Міттерана може не вдатися. Комуністичні міністри керуються не солідарністю з урядом, але слухняністю до партії. Що зробить Міттеран, якщо французька компартія скаже — не будемо у кожній формі воювати з Москвою. Міттеран відповідає — нас це не здивує.

Маккіявелізм Міттерана це так, а сила французької компартії щось інше і тому у Франції кажуть „треба вважати", тобто Франція має бути приготована на несподіванки економічного і політичного характеру.

А тут ще прийшла польська криза.

З господарського життя

З Вашінгтону подано офіційну вістку, що в четвертому кварталі 1981 року висота національного валового продукту ЗСА впала на 5,2 відсотка і то після вкалькулювання в усі обрахунки інфляції. Є це п'ятий по величині спад у валовій продукції американської економіки після Другої світової війни. В попередньому кварталі також був спад, але не було такого значного підвищення безробіття як тепер. Число безробітних тепер осягнуло 8,9 відсотка від працюючих. Обидві ті цифри як і інші показники переконують, що ЗСА є в повній рецесії, бо спад захопив усі головні ділянки господарського життя. Найбільшого спаду зазнали автомобільна й будівельна індустрії. Автомобільна індустрія дійшла до стану, про який речники тієї індустрії сказали: ми потребуємо допомоги, щоб вийти з важких клопотів уже й усяке відкладання матиме поважні наслідки. В тій ситуації поважним позитивним позитивом є спад інфляційного тиску. В цьому самому четвертому кварталі інфляція впала до 8,3 відсотка.

Будівельна індустрія в ЗСА переживає важку рецесію. Та рецесія викликує неґативні наслідки в інших ділянках. В постійному спаді початкування робіт на новобудовах був вийнятковим місяць грудень 1981 року. В тому місяці на 13,3 відсотка піднеслося число мешкальних новобудов на загальну цифру 978,000 Одначе Департамент торговлі, який веде ту статистику й інші аналітики будівельної промисловости з того факту не роблять ваґоміших висновків. Навпаки, вони кажуть, що це зовсім відірваний випадок і він не повториться в пізніших місяцях, ані не матиме ширших наслідків. Речник Крайової асоціяції будівничих мешкальних будинків Майкел Сумихраст перестеріг, щоб з тим фактом не пов'язувати ніяких надій. Він підкреслив, що в грудні 1980 року, який належав до слабших місяців у розпочинанні мешкальних новобудов, таких започаткувань було аж 1,535,000 одиниць, до чого цифрі з грудня 1981 дуже далеко.

У постійних зустрічах економічних спеціялістів та високих державних урядників зростає натиск на американський Уряд, щоб він підніс податки в ЗСА. Закордонні економісти підкреслюють небезпеку завеликого зросту американського державного дефіциту, який перейде 100 більйонів долярів річно та зростаючі з того відсотки від боргів. В часі останньої зустрічі міністрів фінансів в Парижі міністри фінансів Японії, Західньої Німеччини та Великобританії відбули окрему зустріч з секретарем скарбу ЗСА Доналдом Ріґеном й намагалися переконати його до цього.

З Парижу повідомляють, що після рішень Конституційної ради, яка відхилила цілий ряд постанов нового закону про націоналізацію приватних банків та індустріяльних компаній французький соціялістичний уряд зразу перейшов до ревізії тих постанов закону і приготовлення нового законопроєкту для французького парляменту. Французький уряд подав до відома, що загальну суму відшкодувань за націоналізовані підприємства піднесуть на 25 відсотків. Прем'єр французького уряду П'єр Моруа заявив, що уряд з поспіхом приготовляє новий закон і після його виготовлення переведе його негайно через парлямент, обмежуючи дискусію. Уряд пов'язує приспішене переведення закону про націоналізацію з господарською кризою. На думку соціялістів націоналізація допоможе урядові приспішити вихід з кризи.

Савдійська Арабія також опинилася в обличчі зростаючої інфляції, яка, крім різних інших причин, пов'язана з напливом до країни великої маси долярів і іншої валюти за нафтову ропу та з небувало високим зростом економіки країни. Починаючи роком 1975 економіка Савдійської Арабії зростає щорічно на 21,4 відсотка. Одначе завдяки урядовим заходам інфляція, яка в 1975 році виносила 35 відсотків, упала тепер до 10 відсотків у річному відношенні. Причинилася до цього в першу чергу інтервенція державних чинників у господарське життя. Держава застосовує обмеження у непродуктивних видатках і хоч в порівнянні з 1969 роком державні видатки зросли 40 разів, то державі вдається тепер утримати видатки не вище як п'ять відсотків понад попередній рік.

Японія знову осягнула величезну надвишку в торговельному балянсі з ЗСА. Надвишка за 1981 рік дійшла до суми 13,4 більйона долярів, майже вдвічі вища як 1980. Так само зросла надвишка в торговельному балянсі Японії з державами Европейського спільного ринку. Японська надвишка з країнами ринку осягнула 1981 року 10,33 більйона долярів, а 1980 року була 8,8 більйона долярів.

РАДА ЕНЕРҐЕТИКИ ПОВІДОМИЛА, ЩО НЕ зважаючи на гостру зиму, американські громадяни не мають причини до тривоги, що може повторитися ситуація з минулих років, коли в Америці бракувало оливи до огрівання домів чи бензини для автомобілів. Навіть якщо холодні тижні повторяться в лютому і березні, оливні компанії мають задовільні запаси пального. Дотепер рафінерії нафти працюють нижче середнього рівня, а якщо буде потрібно, то вони можуть збільшити продукцію, — заявили ці ж речники.

Богдан Цимбалістий

ТАВРО БЕЗДЕРЖАВНОСТИ

ІУ

Все це, очевидно, не лише посилювало їхню злість, але витворювало в них почуття меншевартости, непевности, презирства і ненависти до себе самих. Такі неґативні уявлення про себе самих, часто-густо як слід неусвідомлені, породжують заздрість за успіхи інших, бажання принизити інших, тенденцію хвалити себе, шукати почестей і титулів.

Переслідувані особи чи групи виявляють тенденцію бути недовірливими, схильними до підозри. Серед поневолених часто появляються особи з „наполеонськими" чи „месіяністичними" комплексами: вони переконані, що їхньою особистою місією є визволити або спасти увесь народ.

Інші знову ж переконані, що всі українці — це дурники, а він єдиний розумний, що все знає, розуміє; його всі чужинці подивляють; він єдиний має успіх у своїй роботі. Очевидно все це є надкомпенсати глибокого почуття браку певности і браку віри в себе самого.

Коли спостерігати наших осіб, можна легко добачити, як багато з них обтяжені тавром неволі. Їхні „емоційні проблеми", їхні комплекси і надкомпенсати стали інтеґральною частиною їхньої вдачі так, що вони навіть не здають собі справи, які викручені є їхні погляди і настанови.

Одним з наслідків довгої бездержавности є у нас загальне неґативне наставлення до влади взагалі. Тому що влада була чужою, ненависною, несправедливою до поневолених, у їхній уяві і підсвідомому очікуванні набирає визволення значення звільнення від всякої влади, від всяких обмежень, примусів і законів. Перехід від неґації влади до позитивної настанови, до пошани до влади та її законів є однією з тих важких проблем, що стоять перед кожним.

Брак досвіду влади, її границь, можливостей і відповідальности призводить до думання, відірваного від дійсности. Власні слова, фрази, пропаґанду береться за дійсність. На словах можна видумувати утопійні програми, вимірювати далекосяжні пляни, не турбуючись тим, як їх здійснити. Українське національне відродження почалося від літератури — поети і письменники ставали у нас політиками; їхні слова ставали політичною мудрістю і дороговказами. Слова та ідеології легко роз'єднують людей, бо кожний вірить у свою „словесну" правду без можливости її провірити в зустрічі з дійсністю.

Конкретні проблеми та завдання, що стоять перед кожною владою, творять реальний ґрунт, який об'єднує людей та змушує до співпраці. Коли цієї влади неми, в бездержавного народу приходить до переросту значення фрази, слова, ідеології.

Психологічно-побутові різниці

Не лише саме поневолення і бездержавність впродовж сторіч, але факт, що українці жили довго під різними окупаціями, під впливами різних культур додав до того, що між мешканцями різних українських земель витворилися глибокі різниці в ментальності, побуті, політичній зрілости і орієнтації, навіть у національній свідомості. Ці різниці не приймається добродушно й з почуттям гумору. Навпаки, ці різниці породжують серед нас нетерпимість одних до других, взаємну погорду, недовір'я і нехіть. В протилежності до „безпосередньо-щирих і простих наддніпрянців", —на думку Миколи Вороного, — галичани є „специфічно рафіновані з плиткою меркантильною вдачею" із „застарілими забобонами і пристосованістю до дрібнобуржуазного трибу життя". Ольгу Хоружинську відраджувано виходити заміж за І. Франка, бо це означало б переїзд до Галичини з її іншими звичаями. Її родина побоювалася, як її приймуть галичани. Побоювання виявилися оправдані. Галицьке суспільство ізолювало молоде подружжя Франка з Ольгою Хоружинською. Їх майже ніхто не відвідував і тільки тому, що Ольгу вважали за ... „росіянку".

Ці психологічно-побутові різниці проявилися також під час визвольних змагань 1917-21 років, коли західньо-український і східньо-український уряди діяли окремо, не розуміючи себе і часом проти себе. І досі на еміграції східні і західні українці навіть побутово і товарисько живуть окремо. Ці психологічні та побутові різниці є частинною причиною існування політичних груп, членство яких рекрутується на територіяльній базі. Між східніми і західніми українцями далі панує недовір'я, нехіть і навіть ворожість.

Для галичан наддніпрянці — це люди „широкої" „степової" вдачі з нахилом до безвідповідальних анархічних акцій, люди малої національної свідомости, вкінці — це „совєтські люди" або „східняки", тобто меншевартні.

Для наддніпрянців галичани — це неповновартні українці, вони ж „католики", „йосафатники", їхня мова неправильна, засмічена польонізмами і подібне.

Боротьба внутрі української суспільности

Важливою причиною взаємного недовір'я, ворожости й браку почуття національної єдности між українцями був особливий характер нашого політичного відродження, тобто зріст національної свідомости й розбудження прагнення до власної державности відбувалося на тлі довгої боротьби внутрі самої української суспільности.

Ще на початку XX сторіччя національно свідомих українців було дуже мало. Сам факт, що постала тоді партія, для якої самостійність була однією з точок програми (Українська Народня Партія) вказує, що змагання до державности не було рухом усього народу, чи навіть усієї провідної верстви, але тільки малої її частини. Проти неї стояли байдужі маси і багато переконаних малоросів або москвофілів (у Галичині) переважно з-поміж зденаціоналізованих вищих верств і духовенства.

До існуючих соціяльних різниць і конфліктів між вищими, посідаючими верствами, та народом, який тримався свого окремого побуту і жив своєю народною культурою, прийшли ще національно-політичні різниці. Зденаціоналізовані вищі верстви були відчужені від народу. Між ними і народними масами не могло постати почуття спільної долі, спільних прагнень, як це могло статися в тих поневолених на короткий час народів, у яких провідна верства очолила змагання усього народу за своє визволення.

(Продовження буде)

ПРОТОКОЛ

РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА „СОЮЗІВЦІ" В ДНЯХ ВІД 8-го до 12-го ЧЕРВНЯ 1981 РОКУ

(8)

7. ЗВІТ УПРАВИТЕЛЯ „СОЮЗІВКИ" ВОЛОДИМИРА КВАСА

Шановні Урядовці!

Цьогорічний мій звіт буде трохи довший тому, що це є мій 26-ий звіт і останній як управителя „Союзівки".

Як Ви знаєте, я вже можу бути на емеритурі цього року. Я погодився залишитися на цей рік тільки тому, що не було нікого на моє місце. Річ ясна, „Союзівка" є для мене дорога і як буду мати догідні умовини, я зможу залишитися і допомагати своїм досвідом новому управителеві. Мій звіт буде складатися з трьох частин, а то:

1. Короткий звіт за 1980 рік.
2. Підсумки і перегляд моєї праці за останніх 10 років.
3. Рекомендації на будуче.

Останнього року ми мали загальний оборот $521,431.21, а розходи були $525,193.64.

Як візьмемо до уваги вклад у інвестицію $25,635.28, а меблі і урядження $8,323.66, це дає суму $33,958.94, отже остає $30,196.51 як прихід. Я вже не раз підчеркав, що це не є велика сума, але треба брати під увагу інфляцію, наші скромні ціни за кімнати. До всіх курсів молоді і з'їздів емеритів ми докладаємо, а також даємо знижку для членів УНСоюзу. Я вважаю, що УНСоюз не докладає до „Союзівки", бо вся ця робота, яку наша оселя робить для членів УНСоюзу і для всіх українців, є позитивна і є завданням нашої установи. Кошти огрівання і електрити виносили за час від грудня 1980 року до квітня 1981 року $18,000.

Річ ясна, що фінансово це не оплачується і треба застановитися, чи варта, щоб Союзівка була відкрита зимою, але треба брати до уваги вигоду для наших членів. Також ми маємо кількох емеритів, які живуть постійно на Союзівці. Якщо рішимо, щоб Союзівка була відкрита зимою, то треба змінити вікна в Гостинниці, бо огрівання дорого коштує.

Все ж таки за останніх 10 років, при існуючій інфляції, мені вдалося багато зробити за гроші, що їх заробила Союзівка, а то: Перероблено будинок, т.зв. Анекс — тепер Ужгород, на зовні і у середині, а також бару Веселки за моїм проєктом — у гуцульському стилі. Каналізацію зроблено власними силами. У Гостинниці перероблено бібліотеку, вестибюл і 14 кімнат. Перероблено три кімнати у Ворохті, чотири в Чернівцях, цілу Полтаву, Львів і Винники. Із старого гаражу зроблено у мотелевому стилі 6 кімнат — це теперішня Одеса. Збудовано новий будинок і гараж на площі 2,000 квадратних стіп, який коштував нам з повним викінченням $25,000. Зроблено назовні нові водопроводи до Києва, Львова і Винник, площу для паркування 45 авт. Перероблено багато електричних проводів по окремих будинках, заінстальовано нові світла; електричні проводи переведено, для безпеки наших гостей, попід землею. Заінстальовано електрику і переведено нові рури і в той спосіб урухомлено новий збірник на воду, який помпує 20 ґальонів води на мінуту — це забезпечує нас і ми не мали потреби журитися минулого року посухою. Також перебудовано 4 тенісові корти і збудовано чотири нові. Всі ці роботи ми робили самі, без контрактора, і заощадили на тому поважну суму грошей. Для прикладу подам, що контрактор подав нам ціну за зроблення каналізаційної системи $24,500.00, а ми зробили цю роботу за $12,000.00.

За 10 років ми інвестували в Союзівку $302,011.19 і закупили меблів та інвентаря на суму $98,890.27, що разом дає суму $400,901.46, а крім того направи б[illegible]нків, доріг і площі коштували нам $159,651.48. Щоб здоб[illegible] ці гроші на віднову Союзівки, треба було багато зусиль і [illegible]освяти. Крім того, ми допомагали нашим студентам, щоб вони мали нагоду заробити гроші на свої студії, а при тому бути в українському окруженні. Різні товариства мали нагоду відбути свої конвенції, зустрічі; молодь мала нагоду запізнаватись і багато з них подружились.

Я міг би годинами говорити, яку велику роботу робить Союзівка для української громади. А тепер, перед моїм відходом, я хотів би подати найважливіші рекомендації.

Пані й Панове!

За двадцять років моєї праці Ви поробили багато ухвал на добро наших членів та цілої громади. Та, на жаль, мені не вдалося переконати Вас, щоб ми могли розбудувати Союзівку так, щоб вона дійсно була найбільшим українським центром світу для всіх нас у вільному світі. В теперішньому часі інфляції трохи запізно про це думати, але ми мусимо зробити бодай найконечніші речі. Під цю пору ми маємо великий басейн, залю, 375 акрів землі, а тільки всього 65 кімнат з приватними лазничками і одинадцять кімнат без приватних лазничок. Як на нашу союзову громаду і її запотребування, то є дуже мало кімнат. Гості нарікають, що не можуть дістати кімнати, а для нас є дуже боляче відмовляти гостям, головно молодим супружжям, які хотять привезти сюди своїх дітей — не раз з дуже далеких місцевостей, щоб діти побули у своїм середовищі і в той спосіб збереглися при українстві. Деякі діти прямо заставляють родичів привезти їх на нашу оселю. З тих причин, ми мусимо вести Союзівку як готель, але український готель, бо в Америці є багато готелів і цим людям не треба їхати до нас понад тисячу миль. Правда, ми маємо хмаросяг, який дасть нам фінансові приходи, але коли ми стратимо молодь, то вона до нас вже не вернеться. Крім того, ми маємо молодих професіоналістів, які заробляють великі гроші і вони вже призвичаєні до всяких вигод і тому нам треба конечно побудувати бодай 25 модерних кімнат і поправити їдальню.

Я вірю, що Ви візьмете те все до уваги і дай Боже, щоб мої рекомендації здійснилися.

При кінці хочу подякувати Вам за довір'я до мене, за те, що дали мені змогу працювати на Союзівці та посередньо працювати для нашого народу тут, в Америці.

Д-р М. Куропась сказав, що з огляду на те, що В. Квас мусить відійти, можна ставити до нього питання.

Текля Мороз запиталася, чи він, що має так великий досвід у веденні оселі, не міг би ще деякий час залишитися на Союзівці, взявши собі до помочі молоду людину.

В. Квас подякував за довір'я і сказав, що 26 років праці на Союзівці це великий протяг часу і він вже є змучений, але як буде здоровий то дуже радо поможе новому управителеві. Ще раз підкреслив, що УНСоюз повинен конечно доложити всіх старань до того, щоб побудувати декілька більш люксусових кімнат. Це допоможе вдержати при українській громаді заможні одиниці, які привикли до вигод і такої вигоди вимагають і під час вакацій.

На запит д-ра М. Куропася, скільки коштувала б перерібка тих кімнат, В. Квас відповів, що біля 300 тисяч долярів.

Д-р Богдан Футей попросив, щоб він подав плян імпрез, намічених на літній сезон.

В. Квас подав, що заанґажовано на цілий сезон Леоніда Вербицького, як музичного керівника; на другу половину серпня запляновано Фестиваль Молоді, який приготовляє Марта Кордуба.

Перерва на 15 хвилин.

Продовження звітування — год. 4.20 по пол.

Нарадами проводить заступник головного предсідника д-р М. Куропась.

9. ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Богдан Футей

Іван Геврик Іван Телюк

о. митрат Степан Біляк Богдан Гнатюк

ЗВІТ ІЗ ПЕРЕВІРКИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ (Богдан Футей)

Загальний стан членів на 31-го грудня, 1980 року є 84,667 або на 1,261 члена менше, як на першого січня 1980 року. Активних всіх членів є 63,085, що дає втрату за 1980 рік. В 1980 році приєднано 2,239 нових членів із наміченої квоти 4,000 забезпечених на загальну суму $5,836,000.00, що виносить пересічну суму забезпечення на члена $2,606.00.

ПРИЄДНАННЯ І ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ ВІД 1970 ДО 1980 РОКУ

ТАБЛИЦЯ Ч.1

Рік	Придбано членів	Загальний стан
1970	5,252	89,209
1971	4,056	88,366
1972	4,216	88,213
1973	4,668	89,119
1974	4,005	89,069
1975	3,111	88,112
1976	3,071	87,729
1977	3,743	87,655
1978	2,982	87,075
1979	2,648	85,928
1980	2,239	84,667

ПРИЄДНАНІ ЧЛЕНИ ТА ЇХ СУМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІД 1970 ДО 1980 РОКУ

ТАБЛИЦЯ Ч. 2

Рік	Приєднані члени	Сума забезп.	Загальна сума забезп.	Перес. сума забезп.
1970	5,252	9,734,000	$113,097,456	$1,853
1971	4,056	8,429,000	136,825,675	2,073
1972	4,216	8,976,000	141,728,316	2,126
1973	4,668	11,249,000	149,721,390	2,409
1974	4,005	9,762,000	154,495,304	2,415
1975	3,111	7,537,000	156,211,325	2,423
1976	3,071	7,335,500	157,623,399	2,388
1977	3,743	9,547,500	163,445,146	2,550
1978	2,982	7,556,500	165,256,562	2,534
1979	2,648	7,316,500	165,578,410	2,763
1980	2,239	5,836,000	161,891,608	2,606

У системі УНСоюзу працюють 455 Відділів, з них 433 є об'єднані в30-ох Округах, а 22 Відділи - не об'єднані.

ВИКОНАННЯ ПЛЯНУ ПО ПКРУГАХ

ТАБЛИЦЯ Ч.3

ЧЧ	Округа	Відділів	Квота	Здобули	Відс.
1.	Аллентавн	13	70	78	111
2.	Балтимор	9	50	47	94
3.	Бостон	6	35	21	60
4.	Боффало	9	50	59	118
5.	Чікаго	34	340	149	38
6.	Клівленд	21	230	85	36
7.	Детройт	20	210	176	83
8.	Джерзі СиTі	11	115	92	80
9.	Міннеаполіс	6	30	7	23
10.	Монтреаль	8	80	67	83
11.	Нюарк	22	160	111	69
12.	Ню Гейвен	18	145	40	34
13.	Ню Йорк	33	350	190	54
14.	Ніягара	9	60	53	88
15.	Пассейк	6	40	10	25
16.	Перт Амбой	13	100	63	63
17.	Філядельфія	34	420	344	81
18.	Піттсбурґ	18	150	82	54
19.	Рочестер	10	100	64	64
20.	Скрентон	7	20	17	85
21.	Сиракюзи-Ютика	14	100	57	57
22.	Ст. Люіз	5	15	6	40
23.	Шамокін	21	100	126	126
24.	Центральна	6	30	9	40
25.	Торонто	25	210	118	56
26.	Трой	7	70	38	54
27.	Вілкс Бери	9	20	20	100
28.	Вунсакет	6	25	11	44
29.	Вінніпеґ	19	70	55	78
30.	Янгставн	9	40	9	22
	Необ'єднані Відділи	22	50	35	70

Чотири Округи, Аллентавн, Боффало, Вілкс Бери і Шамокін виконали свою квоту на 100 відсотків або і вище.

Одна Округа виконала плян на 94%; шість Округ між 80 до 89%; Одна Округа і Необ'єднані Відділи між 70 до 79%; чотири Округи між 60 до 69%; п'ять Округ між 50 до 59%; три Округи між 40 до 49%; три Округи між 30 до 39%; три Округи між 20 до 29%

ТАБЛИЦЯ Ч.4

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ГРУДНЯ 1980 Р. ЗДОБУЛИ 20 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П.Ч.	Число Відділу	Місцевість	Здобув членів
1.	401	Скарборо, Онт.	57
2.	94	Гамтрамк, Міч.	53
3.	25	Джерзі Сиrі, Н. Дж.	45
4.	174	Детройт, Міч.	38
5.	83	Філядельфія, Па.	35
6.	261	Вільямставн, Н. Дж.	35
7.	242	Фраквілл, Па.	34
8.	46	Савдертон, Па.	31
9.	78	Майнерсвілл, Па.	30
10.	88	Кергонксон, Н. Й.	30
11.	360	Боффало, Н. Й.	30
12.	271	Елмайра, Н. Й.	29
13.	434	Монтреаль, Квібек	28
14.	26	Томс Рівер, Н. Дж.	26
15.	32	Філядельфія, Па.	26
16.	316	Рочестер, Н. Й.	25
17.	379	Чікаґо, Ілл.	25
18.	240	Клівленд, Огайо	24
19.	204	Ню Йорк, Н. Й.	23
20.	445	Вінніпеґ, Ман.	21
21.	5	Асторія, Н. Й.	20

13 Відділів приєднали між 16 до 19 членів; 34 Відділи приєднали між 11 до 15 членів; 13 Відділів приєднали по 10 членів; 237 Відділів приєднали менше чим 10 членів; 137 Відділів на усіх 455, не приєднали навіть одного члена, що виносить 30.3% недіяльних Відділів.

ТАБЛИЦЯ Ч.5.

НАЙКРАЩІ ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ГРУДНЯ 1980 Р. ЗДОБУЛИ 20 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П.Ч.	Організатор	Член Відділу	Здобув членів
1.	С. Гавриш	83	104
2.	Т. Волошин	432	75
3.	Р. Татарський	94	48
4.	Квітка Стецюк	25	41
5.	А. Слюсарчук	174	38
6.	Марта Кордуба	496	36
7.	П. Аркотин	261	35
8.	Й. Чабан	242	34
9.	І. Петрунцьо	78	30

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО МИХАЙЛА СОРОКИ

(З уваги на те, що у цьому звіті при його публікації в числі з 19-го січня ц.р. трапився технічний недогляд і частину цього звіту пропущено, друкуємо цей звіт ще раз в цілості.)

Беручи участь в річних нарадах Головного Уряду Українського Народного Союзу, які відбулись тут на Союзівці, оселі УНС в травні минулого року, я працював у двох комісіях, а саме: спортовій та організаційній, які мали виготовити проєкт праці та бюджету тих комісій на біжучий рік, та подати до затвердження цілого Уряду.

Суспільно-громадська активність

З рамени УНСоюзу був представником на ювілейних святкуваннях УБС, брав участь у бенкеті та зложив привіт від Гол. Уряду УНС.

На закінчення шкільного року Школи Українознавства при катедрі св. Володимира в Чікаґо, на доручення Гол. Канцелярії вітав матуристів та кращим з них передав скромні нагороди від УНСоюу.

Був представником УНС на святкуваннях 10-ліття парафії св. Андрія в Едисон, Ілліной, де зложив привітання та побажання від УНСоюзу.

Брав участь у зустрічі громадянства з конґресменом Гайде, яка була зорганізована з нагоди прав людини і була присвячена українським політичним в'язням, які караються в московській тюрмі народів.

З рамени УНСоюзу брав участь в бенкеті з нагоди інсталяції нового єпископа в Чікаґо, де передав йому привіт та скромний дар любови від Окружного Комітету.

Брав участь у нарадах голів Округ, які відбулися в березні минулого року в Головній Канцелярії УНС в Джерзі Ситі Н.Дж. також брав участь у кількох інших громадських імпрезах та зборах, як представник УНСоюзу.

Тут згадую лише про ті моменти, які мали будь-яке пов'язання із УНСоюзом.

Як член кількох суспільно-громадських установ та організацій, брав активну участь в громадському житті нашої громади, де завжди мав змогу заступати інтереси УНСоюзу.

Оргазніаційна діяльність

Як голова Окружного Комітету був у контакті з багатьома Відділами та їх секретарями.

У вересні відбуто ширші організаційні наради з урядовцями Відділів та делеґатами останньої Конвенції, де обговорено кілька важливих питань організаційного порядку та плян осінньої кампанії в орагнізуванні нових членів до УНСоюзу.

У цих нарадах брав участь гол. предсідник УНС, де він обширно інформував присутніх про стан УНС, про успіхи в праці, як також про недомагання в організаційній ділянці та закликав, щоб посилити свої зусилля в організуванні нових членів і тим самим причинитися до зміцнювання УНСоюзу.

В таких організаційних цілях я відвідав кілька Відділів, які віддалені від українського осередку в Чікаґо, де разом обговорено можливості розбудови тих Відділів в їх місцевих громадах.

На жаль, усі ті спроби і заходи в результаті не мали великих успіхів, організаційна кампанія не дописала і наші осяги були досить низькі і незначні.

Помимо того, що деякі Відділи виконали призначені їм квоти, то все таки більшість Відділів в організаційну кампанію не включились, шукаючи для оправдання різні причини.

Також виконую функцію секретаря 136-го Відділу УНС, де також мушу дбати про ріст того Відділу і в минулому році зорганізував шість нових членів, а цього року вже маю других шість, помимо того, що Відділ знаходиться в малій громаді і проспектів не багато.

Спостереження і завваги

Помимо трудної та наполегливої праці деяких членів Екзекутиви та членів Гол. Уряду, все таки на перше місце висувається декілька причин, які мають неґативний вплив на розбудову і розвиток нашої установи. Про них варто згадати.

Згадаю лише про кілька важливіших з них.

Перше — це брак відповідного персоналу для продажу життєвого забезпечення, так званих обласних або окружних організаторів, які мали б бути тим живчиком нашої установи, маючи доступ та можливості працювати із секретарями в низових клітинах УНСоюзу.

2. Ми послуговуємось Статутом з-перед 85 років, який на ті часи був досконалим, одначе ясно, що сьогодні Статут УНС потребує відповідних поправок та змін деяких точок та параґрафів, щоб можна було його пристосувати до вимог модерного часу.

Для того потрібна Статутова Комісія, яка повинна працювати щонайменше два або і три роки перед Конвенцією, щоб могла познайомитись за той час з певними точками, які власне потребують змін чи поправок, тоді такі поправки могла б запропонувати Конвенції.

3. Потрібна плянувальна комісія, яка могла б подбати про нові роди забезпечення, нові методи продажу його та в загалі розпрацювала б пляни праці на кілька років наперід і тим самим удосконалювала б Організаційний Відділ. Така комісія повинна складатися не з припадкових людей, а з людей, які мають в тій ділянці певний досвід.

4. Завважується тенденція поділу членства УНС на симпатиків одної чи другої політичної організації, як також тенденція перетворити УНС з фінансово-господарської та допомогово-братської установи на політичну організацію. Такі тенденції є дуже шкідливими для фінансово-господарської установи, а в майбутньому можуть мати досить шкідливі наслідки.

5. Не можна поминути і „Свободу", пресовий орган УНС, який мав би служити як допомоговий чинник в розбудові УНС, інформуючи українську спільноту про корисні та позитивні сторони УНС, тим самим облегшуючи працю Організаційного Відділу в організуванні нових членів до УНС. На жаль, „Свобода" таким допоміжним чинником не є. Вистачить взяти „Свободу" за останнє півріччя і побачите, що там дається місце різним авторам, які може і не є членами УНС, які переносять свої політичні порахунки із форуму політичних організацій на форум УНС і до того використовують „Свободу" як засіб проти немилих їм людей чи організацій, які то люди в більшості випадків є членами УНСоюзу, або є потенційними кандидатами в члени УНС.

Пишучи нічим не обґрунтовані вигадки супроти різних людей, чим жадної користи для УНСоюзу не приносять, хіба шкоду. Натомість членам УНС, які хотіли б спростувати деяких авторів, місця у „Свободі" не дається.

Я згадав про це не тому, щоб розвинути дискусію, але на те, щоб дійсно застановилися над справами та станом УНСоюзу.

У 1979 році УНС втратив приблизно тисячу членів, а у 1980-му році приблизно дві тисячі членів. Мабуть у 1981-му році те число досягне коло три тисячі членів, то хіба поставмо перед собою та всім керівництвом УНСоюзу питання на скільки років ще вистачить УНСоюзу, якщо ми і дальше будемо провадити таку господарку, вимішану з політичними амбіціями деяких високоставлених союзових діячів.

Не є жадним злом мати свою політичну думку, ані не є злом належати до одної чи другої політичної організації, але нам треба вміти відмежувати інтереси організації від інтересів УНСоюзу.

Тоді ми зможемо думати спільно про розвиток і розбудову УНСоюзу.

10. І. Чопко	271	29
11. Анна Дайсенрот	26	26
12. В. Гавриляк	316	25
13. М. Семків	379	25
14. М. Кігічак	240	24
15. В. Яців	32	23
16. І. Геврик	445	21
17. М. Хоманчук	5	20
18. Олександра Дольницька	434	20

Організаційний Відділ подавав оголошення про УНСоюз у 17-ох українських радіопередачах в Америці і Канаді. Кошти оголошень у 1980 році винесли $5,062.32. Також у 1980 роші кращим учням 17 шкіл українознавства виплачено нагороди в сумі $1,785.00.

Таких нагород було всіх 75.

ЗВІТ ІЗ УНКорпорації дому УНСоюзу

Прибутки:

1. Чинші	1,718,248.02
2. Паркування авт	25,292.20
3. Комісове за публічний телефон	572.87
4. Відсотки від банкових ощадностей	7,743.07
Разом прибутків:	**$1,751,856.16**

Видатки:

Оперативні і амортизація

1. Електрика і газ	235,463.58
2. Платня обслуги будинку	34,001.17
3. Міські податки 15% від чиншів	199,586.71
4. Вода і каналізація	8,887.76
5. Забезпечення	26,505.91
6. Обслуга охолодження і огрівання	39,626.24
7. Обслуга вінд	20,824.76
8. Чищення і утримання будинку	45,027.67
9. Чищення віком	4,611.62
10. Амортизація будинку	281,864.66
11. Амортизація устаткування	614.97
12. Відсотки за позички	836,655.18
13. Професійні оплати	3,250.00
Разом:	$1,732,308.61

Персональні і адміністрація

1. Платні	44,646.23
2. Податки від платень	4,093.54
3. Друки і прибори	1,282.67
4. Шпитальні забезпечення	1,730.85
5. Оголошення	19,270.87
6. Нічний сторож	17,723.05
7. Дозволи	348.60
8. Подорожі і почтові оплати	6,008.72
9. Дотації	3,900.00
Разом:	$99,004.53
Всі видатки	**1,835,924.76**

Зіставлення:

Прибутки	1,751,856.16
Видатки	1,835,924.76
Страти:	(84,068.60)

Баланс на день 31-го грудня 1980 року УНКорпорації Дому УНСоюзу

Активи:

Готівка в банках	388,793.04
Будинок	14,093,233.78
Площа	54,647.81
Устаткування і машини	6,149.72
Разом:	$14,542,824.35

Резерва амортизації

Будинок	1,206,755.59
Устаткування і машини	1,668.86
Разом:	1,208,424.45
Разом активи:	$13,334,399.90

Зобов'язання:

Позичка УНС	8,000,000.00
Позичка членів УНС	3,862,200.00
Комершел Траст Ко	1,470,000.00
Разом:	13,332,200.00
Забезпечення чиншу 1981	94,711.20
Платні робітників 1981	787.05
Податки від платень до заплачення 1981	1,073.95
Відсотки від позички УНС в 1981	142,423.03
Разом:	238,995.23
Разом зобов'язання:	$13,571,195.23

Оперативний фонд:

Баланс (дефіцит) 1/1/80	(152,726.73)
Страти за 12/31/80	(84,068.60)
Дефіцит:	(236,795.33)
Загальні зобов'язання:	$13,334,399.90

ЗВІТ З ПЕРЕВІРКИ РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ УНС

(Іван Геврик)

За звітний 1980 рік контроля УНС відбувалася у вересні 1980 р. і в березні 1981. Я перевіряв Рекордовий Відділ,протоколи,переписку з секретарями,морґеджі, спізнені рахунки, Канадську канцелярію, частинно Організаційний Відділ, Союзівку і Видавництво.

Головний секретар В. Сохан провадить і доглядає над Рекордовим Відділом: веде листування із секретарями відділів, організаторами та членством, веде протоколи нарад Головного Екзекутивного Комітету та вужчої Ркзекутиви і передає їх до публікації. Всі протоколи є списані. До нього теж належить перевірка і оформлення аплікацій. Всі статистики Рекордового Відділу подають точний стан, рух членства УНС із сумами забезпечення. У звітовому році грамоти нових членів і виготовлення місячних виказів висилано скоріше, як у минулому,бо було в тому часі менше аплікацій на нові грамоти забезпечення.

Уся статистика, картотека, документи членства, кореспонденція та протоколи вдержані у взірцевому порядку.

Фінансовий Відділ провадить головний касир мгр Уляна Дячук, яка також веде досить велику кореспонденцію з відділами та членством. Вона продовжує виміну маловідсоткових бондів, що в майбутньому принесе значний прихід. Дивіденду цього року вирішено більшу як у минулому. Я хочу вірити, що збільшена дивіденда допоможе секретарям в приєднуванні нових членів.

Видатки на репрезентацію за останній рік є менші, як у минулому році. Телефонічні розмови є дещо завеликі.

Деякі члени не сплачують морґеджів на час; під час контролі спізнених морґеджів було в Америці 11, а в Канаді 2.

Спізнених місячних рахунків Відділів було 25. Екзекутива повинна подумати про боргові зобов'язання від членів та, якщо можливо, збільшити відсотки.

Переглядаючи членські позики на грамоти, видно, що більшість членів не сплачує своїх зобов'язань до УНС, тільки відсотки, а поважна частина членів не платить навіть відсотків. Причиною цього є низький відсоток: 4%.

При цьому приємно згадати, що фінансова господарка є задовільна. Під час контролі винаймлено 2-ий поверх, де тепер приміщувалася редакція, який принесе на протязі року приходу понад $200,000.00. Рівночасно винайнято фронтове приміщення на ресторан та продано старий будинок, за що належиться признання Екзекутиві.

„Свобода", офіційний орган УНС, єдиний щоденник, з огляду на підвишку поштових оплат і паперу мусить піднести висоту передплати. Рівночасно треба перевірити дарові числа „Свободи". Треба стягнути залеглості за оголошення, яких є досить велика сума.

Організаційний Відділ має дальше ці самі труднощі, які були в минулих роках. Треба при цьому згадати, що безробіття, й інфляція якраз спричинює упадок у кількості членства.

„Союзівка" відпочинкова оселя, могла б збільшити число учасників в часі сезону,коли б поставити щонайменше 20-кімнатний будинок для молоді.

Канада

У Канадскій Канцелярії зберігаються копії місячних виказів Канади, відділів департаменту старшого, молодшого і акцидентового, всі викази депозитів, державних бондів та інших канадських інвестицій, головна книга, книга морґеджів, книга позичок на грамоти членів. Також зберігаються всі копії банкових депозитів, посвідки заплачення позик на грамоти, посвідки за заплачення відсотків і сплати капіталу, заяви і документи відносно УНС в Канаді, листування з централею УНС. Рівнож директор Канадської Канцелярії Б. Зорич провадить реєстрацію листів, які він висилає до відділів. Майно УНС в Канаді виносить $6,446,441.00.

Цього року в Канаді зорганізовано 305 членів на суму $958,000.

Уважаю, що найважливішу ролю у приєднуванні нових членів виконують секретарі Відділів і їм у першу чергу належиться велике признання за їхню віддану працю.

Візьмімся спільно до праці, відновімо у передконвенційному році братську любов та ідею основоположників і піонерів УНС.

Кінчаючи свій звіт, стверджую, що я мав повну співпрацю в часі перевірки в згаданих Відділах, дякую їхнім керманичам і працівникам за ввічливу співпрацю зі мною.

ЗМІНИ В АКТИВНОМУ ЧЛЕНСТВІ ЗА 1980 РІК

Стан активних членів з 1-го січня 1980 р.	**64,835**
Нові члени приєднані в 1980-му році	2,239
Разом	**67,074**

Втрати членства у 1980-му році:

Суспензи	155
Грошові звороти	970
Виплати за Е грамоти	907
Сплачено вкладки за Р грамоти	872
Смертні виплати	950
Інші втрати	135
Разом	**3,989**
Стан активних членів з 31-го грудня 1980 р.	**63,085**

АКТИВНІ ЧЛЕНИ

	Стан членів з 1.1.1980 р.	Стан членів з ..31.12.1980 р.	Прибуток, або втрата
Молодь	16,332	15,742	-590
Дорослі	41,641	40,456	-1,185
Грамоти АДД	6,862	6,887	+25
Разом:	**64,835**	**63,085**	**-1,750**

ВСІ ЧЛЕНИ

	Стан членів з 1.1.1980р.	Стан членів з 31.12.1980 р.	Прибуток, або втрата
Молодь	21,893	21,512	-381
Дорослі	57,173	56,268	-905
Грамоти АДД	6,862	6,887	+25
Разом:	**85,928**	**84,667**	**-1,261**

ЗІСТАВЛЕННЯ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ ПО КЛЯСАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(Стан з 31-го грудня 1980-го року)

ДЕПАРТАМЕНТ МОЛОДІ

Кляса	Число членів
Кляса І — Т-16	290
Кляса ІІ — Р-70	181
Нові кляси	
Кляса Е-18	3,390
Кляса Е-20	4,445
Кляса Е-65	336
Кляса Р-20	6,475
Кляса Р-65	129
Кляса ТР-65	496
Разом активних членів	**15,742**
Члени на випл. заб. і безпл. продовженні	5,770
Усіх членів Департаменту Молоді	**21,512**

ДЕПАРТАМЕНТ ДОРОСЛИХ

Кляса	Число членів
Кляса І — Старий рід забезпечення	28
Кляса О — Р-70	144
Кляса Т	1,584
Кляса W	11,022
Кляса Р-20	12,159
Кляса Е-20	9,350
Кляса Е-65	2,653
Кляса Р-65	1,553
Кляса DP-60	196
Кляса DP-65	712
Кляса ADD	6,887
Кляса Т-5	44
Кляса Т-10	195

Дорослі члени з молодечими грамотами

Кляса Р-20	465
Кляса Е-20	279
Кляса Р-65	20
Кляса Е-65	40
Кляса Е-18	2
Разом активних членів	**47,343**
Члени на виплаченому заб. і безпл. продовженні	15,812
Усіх членів Департаменту Дорослих	63,155
РАЗОМ УСІХ ЧЛЕНІВ 31-го ГРУДНЯ 1980 р.	**84,667**

СТАН ЧЛЕНІВ ТА ЇХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З 31-го ГРУДНЯ 1980 р.

	Числа членів	Їх суми забезпечення
Молодь	15,742	$19,829,886
Дорослі	40,456	56,671,005
Акцидентові грамоти	6,887	34,435,000
Молодь на випл. забезпеченні і на безпл. продовженні	5,770	4,568,453
Дорослі на випл. забезпеченні і на безпл. продовженні	15,812	12,856,514
Разом усі члени	**84,667**	**$128,360,858**

КАНАДА

НОВІ ЧЛЕНИ В КАНАДІ В 1979 і 1980 РОКАХ

	1979	1980
Молодь	106	98
Дорослі	179	146
Акцидентові грамоти	74	61
Разом	**359**	**305**

ПОРІВНЯННЯ СТАНУ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ РОКІВ 1979 і 1980

	Стан членства 12.31.1979	Стан член. 12.31.1980	Прибуток, або втрата
Молодь	1,857	1,789	-68
Дорослі	4,619	4,521	-98
Акцидентові грамоти	1,417	1,405	-12
Разом активні члени	**7,893**	**7,715**	**-178**
Молодь на випл. забезпеч. і на безпл. продовженні	176	164	-12
Дорослі на випл. забезп. і на безпл. продовженні	476	482	+6
Разом усі члени	**8,545**	**8,361**	**-184**

ЗВІТ З ПЕРЕВІРКИ ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

(Іван Телюк)

Перевірку Фінансового Відділу УНСоюзу переведено від 21-27 березня ц.р.; за час від 1-го січня 1980 року до 31-го грудня 1980 року в приміщеннях УНС в Джерзі Ситі при 30 Монтгомері вулиці.

До перевірки предкладено касову книгу приходів і розходів, допоміжні книжки до головної касової книжки, прилоги вписів поодиноких рахунків, банків, банкові конта УНСоюзу, документи платень, податкові довідки та інші інформативні документи зводів рахунків.

Таким чином стверджено, що за 1980 рік Фінансовий Відділ УНСоюзу одержав і виплатив такі суми:

Прибутки Фінансового Відділу УНСоюзу за час від 1-го січня 1980 до дня 31-го грудня 1980 року

1. Членські вкладки:	
Забезпечення життя	$2,793,738.18
Забезпечення від несподіваних випадків	77,499.75
Братський фонд	71,166.13
Разом:	**$2,942,404.06**
2. Відсотки від:	
банкових конт	2,100.16
бондів	2,162,940.56
гіпотечних позичок	192,252.45
уділів	17,278.24
позичок чинам	22,300.97
позички для УНКор. Дому УНСоюзу	228,750.00
Разом:	**$2,625,622.58**
3. „Свобода", Український Тижневик	
Друкарня і видавництво книжок	859,180.51
4. Прибутки „Союзівки"	**527,379.01**
5. Чинш від реальностей	**23,011.50**
6. Амортизація і зиск при продажі інвестицій	402.05
Підвищення вартости бондів	5,717.66
Зиск при продажі нерухомостей	45,236.76
Разом:	**$51,536.47**
7. Різні прибутки	
Перенос до Сирітського фонду	8,516.66
Пожертв до Братських фондів	30,554.86
Пожертв до Фонду наглої потреби	12,355.53
Продаж книжок (Енциклопедія)	15,764.89
8. Звороти	
Посмертних запомог за реасекурацію	6,741.00
Вкладки за реасекурацію	188.00
Разом:	**$6,929.00**
Загальні касові прибутки:	**$7,103,075.07**

Видатки

1. Виплати грамот	
Дозрілі грамоти	863,785.85
Посмертні грамоти	764,193.20
Подвійне забезпечення від випадку	18,000.00
Забезпечення АДД	25,000.00
Забезпечення дітей, яких родичі померли	4,044.33
Сирітські виплати	2,833.34
Відсотки за сирітські виплати	773.16
Грошові звороти за грамоти	351,529.11
Дивіденди	530,790.51
Разом:	**$2,560,949.50**
2. Кошти зв'язані із грамотами	
Премії за реасекурацію	12,564.97
Податок від вкладок в Канаді	(3,343.55)
Лікарське бадання нових членів	2,799.04
Головний лікар	1,500.00
Актюар	25,605.15
Виготовлення дивіденди	5,330.98
Разом:	**$44,456.59**
3. Організаційні видатки	
Звороти коштів секретарям	306,193.00
Відділові предсідники і касири	2,919.00
Oblasni organizatorw,-posti3ni	24,942.32
Нові члени	53,729.45
Кошти подорожей обл. організаторів	14,812.03
Оголошення і друки	91,330.84
Кошти окружних зборів	10,206.34
Разом:	**$504,132.98**
4. Інвестиційні виплати	
Відсотки від закуплених бондів	16,639.07
Банкова оплата за опіку над бондами	6,200.00
Амортизація бондів	7,770.24
Втрати при продажі бондів	19,328.95
Обниження вартости реальностей	16,231.74
Інвестиційні виплати — загальні	(25.00)
Амортизація авторського права (святочні картки)	1,200.00
Разом:	**$67,370.00**
5. „Свобода", Український Тижневик і друкарня	
„Свобода" і Український Тижневик	451,030.45
Кошти друкарні і книгарні	858,873.50
Разом:	**$1,309,903.95**
6. Союзівка	**$505,506.16**
7. Адміністрація реалностей	**$32,145.89**
8. Кошти 29-ої Конвенції	**33,65**
9. Кошти засідання, репрезентацій і подорожей	
Річні засідання Головного Уряду	35,845.19
Кошти контролі	8,277.32
Кошти подорожей	27,899.70
Разом:	**$72,022.21**
10. Платні:	
Платні екзекутивних урядовців	106,750.00
Платні працівників	322,838.74
Разом:	**$429,588.74**
11. Забезпечення і податки	
Шпитальне забезпечення	33,899.31
Пенсійний фонд	100,073.40
Забезпечення від випадку під час праці	9,644.00
Соціяльне забезпечення і безробіття ЗСА	39,681.29
Соціяльне забезпечення і безробіття Канади	498.84
Групове забезпечення	11,810.81
Разом	**$195,607.65**
12. Канцелярійні видатки	
Друки і прибори	32,215.18
Винайм машин	11,820.07
Книжки і періодичні видання	1,659.45
Машинки і устаткування	5,942.18
Забезпечення	13,492.14
Поштові оплати	16,774.53
Телефон	13,556.65
Різні видатки	14,639.33
Канадська Канцелярія	1,996.43
Разом:	**$112,095.96**
13. Різні виплати	
Вкладки до Братських Конгресів	2,262.72
Оплати до забезпеченевих урядів	2,891.84
Податки від гіпотечних реалностей	(1,200.80)
Оплати за канадські чеки	34.29
Адвокатські кошти	350.00
Разом:	**$4,338.05**
14. Допомоги Стипендії і Пожертви	
Допомога членам	20,830.00
Пожертви організаціям і науковим установам	34,359.55
Стипендії	31,250.00
Спортова акція	5,956.58
Пожертви з Фонду Наглої Потреби	41.63
Публікацію: голод 1933 р. український голокост	6,000
Разом:	**$98,437.76**
15. Амортизація машин і друкарні	**$12,992.30**
Загальні касові видатки:	**$5,950,799.45**
З переносу за 1979 рік	44,036,212.13
Загальні касові прибутки за 1980 рік	7,103,075.07
Разом:	**$51,139,287.20**
Видатки	5,950,799.45
Баланс на 1981 рік:	**$45,188,487.75**

Баланс на 31-го грудня 1980-го року

Активи

1. Готівка	232,113
2. Бонди	32,481,486
3. Уділи	199,544
4. Гіпотечні позички (мортгеджі)	2,400,930
5. Позички членам	625,823
6. Позички УНКор. Дому УНСоюзу	8,000,000
7 Власні реальності	21,675
8 Зібрані вкладки по Відділах	30,399
9 Вкладки життєвого забезпечення нагромаджені не зібрані	41,276
10 Сподівані відсотки від інвестицій, платні в 1980 р.	831,671
Разом активи:	**$44,864,920**

Зобов'язання

1. Резерва грамот життєвого забезпечення	30,298,205.00
2. Резерва грамот забезпечення від нещасливих несподіваних випадків	15,732.00
3. Фонд Сирітський, захисту і наглої потреби	149.669.00
4. Резерва на покриття виплачених грамот і забезпечення на життя	227,115.00
zabezpecenny vid nespodivanwx vwpadkiv	10,000.00
5. Призначена виплата дивіденди в наступному році	617,000.00
6. Забезпечення вкладки вплачені заздалегідь	724,035.00
7. Не виплачені винагороди організаторам	102,737.00
8. Не виплачені загальні видатки	18,180.00
9. Не заплачені податки і видатки	1,417.00
10. Надплачені відсотки	386.00
11. Податки від гіпотечних реальностей (запорука)	5,210.00
12. Погодження активів і зобов'язань: спричинені різницею вартости канадського доляра	480,546.00
13. Резерва виплат пенсії працівників	24,486.00
14. Не виплачені видатки друкарні	30,882.00
5. Вимагана резерва для забезпечення інвестицій в бондах	481,758.00
16. Передплата „Свободи" за 1981 рік	39,656.00
Разом зобов'язаних:	**$32,227,020.00**
Власний фонд — резерва	11,637,900.00
Разом зобов'язання:	**$44,864,920.00**

Порівнення із минулим роком майно на день 31 грудня 1979 р.	$44,036,212.13
Зріст майна за 1980 р.	$1,152,275.62
Майно нс 31 грудня 1980 р.	$45,188,487.75

П'ятиріччя створення Української Гельсінкської Групи

Про відзначення цієї історичної дати подбала Президія Конференції Українських Політичних Партій і Організацій (КУППО) у співпраці з Головною Радою Українського Демократичного Руху (УДР), стараннями яких у неділю, 20-го грудня 1981 року, о 2-ій годині по полудні у великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку, відбулося велике віче.

Вступне слово виголосив та відкрив збори-віче діючий голова КУППО д-р Михайло Воскобійник, запросивши до почесної і ділової президії найстаршого віком на поселеннях дисидента ген. Петра Григоренка, голову Проводу Українських Націоналістів Миколу Плавюка та дисидентку Надію Світличну. На одностайне домагання публіки під оплески до президії зборів була впроваджена дружина генерала Зінаїда Григоренко.

У 35-хвилинному виступі М. Плавюк чітко подав конкретні і числові дані з потенціяльного опору українського народу московсько-совєтській політиці і практиці супроти стосованих геноциду і етноциду. Згідно статистичних даних з перепису населення СССР, українців там було: у 1956 році - 17,8 відсотка; у 1976 р. -16,9 відсотка; у 1959 році вживало рідну українську мову — 76,8 відсотка української людности в межах УССР, а у 1979 р. — 74,9 відсотка.

На протязі майже 50 років, коли в межах УССР українці у 1926 р. зголосили пріоритет рідної мови на 86,1 відсотка, то на 1970 рік цей пріоритет зберігся на 85,7 відсотка.

У своїй доповіді М. Плавюк подав послідовно і хронологічно етапи боротьби і опору української духової еліти совєтській диктатурі у правних межах конституції СССР — періоди діяльности шестидесятників, культурників, письменників, журналістів; видання „Український Вісник"; створення у Києві у листопаді 1976 року Української Гельсінкської Групи. У всіх тих періодах духові провідники були відлунням бажань, настроїв і аспірацій української людности.

Тепло й щиро був прийнятий вхід до залі й до президії зборів генерала П. Григоренка з дружиною, яких публіка вітала постанням з місць та рясними оплесками. Протягом 50- хвилинного виступу ген. П. Григоренко підкреслив та ствердив:

„Під тиском совєтського терору активні люди почали шукати за подібними до себе та єднатися. Люди проснулися та стали гуртуватися. Знайшовся найвідважніший з нас Микола Руденко, біля якого згуртувався квіт українських апостолів правди, що 9-го листопада 1976 року, у Києві заклав Українську Гельсінкську Групу. Ми поставили чоло на оборону правозахисту людини і народів, домагаючись виконання Гельсінкських угод, підписаних Москвою. За це скоро Москва вчинила жорстоку розправу над нами: найбільш активних з нас запроторила до „психушок", в'язниць та концтаборів. Члени Української Гельсінкської Групи стали безнастанно блькавані КҐБ. В обороні прав людини і народів ми заплатили велику ціну. Всі провідні і відомі правозахисники з УГГ в Україні виарештовані. Це заплата за наш гуманізм і патріотизм.

Але наші зусилля та жертви не пішли намарно. Ми піднесли розголос української визвольної справи у вільному світі. Правозахист став міжнародним фактором. Ми спияли створенню міжнародної Гельсінкської Асоціяції.

Недавно у Мадриді під нашим моральним тиском та опінією співзвучних нам сил був прийнятий порядок, запропонований західніми державами на нарадах по перевірці Гельсінкських угод".

Далі у своєму виступі ген. Григоренко ствердив і рекомендував: 1) підняти престиж міжнародної Гельсінкської Асоціяції; 2) активно протиставитися спекулятивному пацифізмові з боку СССР, що розпливається по західніх країнах; 3) піднести політичну активність еміґрації; 4) активно і жертвенно підтримувати Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи; 5) робити старання перед американськими законодавцями та в американській пресі, щоб з тюрем та психушок СССР вирвати мучеників сумління.

Зі симпатією та сконцентрованою увагою був вислуханий виступ дисидентки Надії Світличної. Вона з властивою їй скромністю заявила: „Еміґрація нас, дисидентів, оцінила, як героїв. Наші дії в Україні були виявом тільки морального обов'язку перед народом та людською порядністю."

Вона закликала створювати українські групи Міжнародної Амнестії. Вкінці вона прочитала вірш дисидента, що був вінцем мученицького прямування до мети.

На вічу було понад 300 осіб.

Петро Байбак

Де поділися...

(*Продовження зі стор. 2*)

Це й стало одним з джерел великого лиха для Польщі. Поляки діставали тверді девізи зі Заходу, купували за них західні вироби, продавали їх Совєтському Союзові, але твердої готівки в міжнародній валюті, а навіть у звичайному рублеві не діставали, а тільки запис на свому „переносному конті". Створеним таким чином каналом плили найрізнородніші добра зі Заходу до СССР. За доляри заплачені польським комуністичним урядом Польща діставала наперед по 67 копійок а відтак по 62 копійки і то тільки в записі на своє конто. Самі поляки на одному зі своїх господарських зібрань, матеріяли з якого є до диспозиції на Заході, обрахували згруба, що Москва заробляє принаймні одну третю та ще й до того дістає найбільш потрібні їй товари зі Заходу, навіть такі, на які вона не має ліценції, не плативши ні цента девізами, а записуючи належну Польщі суму на її конта. Тому й не диво, що один з польських господарників на тому зібранні — Нагурскі зі зрозумілих причин не подає ні місця, ні часу того зібрання — заявив: Наше високе заборгування Заходові є прямопропорційне до висоти нашого обороту з Совєтським Союзом."

Нагурскі докладно перевіряє польський пластичний платничий балянс за той час зі закордоном і стверджує, що до 1976 року заборгування Польщі на Заході було 3,8 більйона, торговельний балянс був позитивний і через те поляки мали опінію знаменитого боржника. Поляки до того часу могли без труду акумулювати річно три більйони девіз. Доки Совєтський Союз платив за добра набуті в Польщі полякам не загрожували платничі труднощі, але від 1976 року ті труднощі почали блискавично зростати аж дійшло до теперішньої катастрофи.

Отже з того очевидна, може найбільша, причина важкого платничого стану сучасної Польщі, її господарської катастрофи, а одночасно з тим, хто тим наживився, а тим самим, хто повинен взяти на себе тягар допомогти Польщі уникнути банкрутства.

ІТАЛІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ ПОДАЛА ПЕРШІ конкретні інформації про висліди слідства у справі схоплення американського генерала Джеймса Дозієра, який був у складі командування збройними силами НАТО в Південній Европі і стаціонував у Вероні, Італія. Заки поліція опублікувала свої дані, преса подала до публічного відома, що поліція знає прізвища 10 злочинців, які брали участь у схопленні генерала. Поліція подала, що вона ствердила тільки шість прізвищ терористів, а всіх, що брали участь у схопленні генерала було 10-12. Виявлені поліцією прізвища вона не подала до відома. Всі шість терористів, прізвища яких поліція відкрила, належать до терористичного ядра в Італії, і їх віддавна розшукують. Як подає італійська преса, поліції вдалося викрити прізвища шістьох терористів завдяки одному, чи більше терористам з-поміж групи терористів, яких тиждень тому заарештувала італійська поліція в Римі. Як далі подає преса, терористи дуже занепокоєні небезпекою бути викритими, й тому безнастанно подають фальшиві телефонічні повідомлення, щоб звести слідство на манівці.

Українські успіхи...

(Продовження зі стор. 1)

ними коріннями все життя проникала його особистість. Таким чином Гоголь був більше українцем, як ми звичайно відрізняємо й гадаємо.

Секція Міжнародного товариства Івана Франка, що нею проводив проф. Володимир Т. Жила, мала в своїй програмі п'ять доповідей, що в основному стосувалися творчости Франка. Доповідь проф. Яр. Рудницького „Найновіше радянське видання творів Івана Франка", через відсутність автора, відчитав його колишній студент мгр Степан Голутяк-Галик. Доповідач ствердив, що основною хибою цього видання є фальсифікація мови Івана Франка, як також неправильне або й тенденційне тлумачення тверджень самого поета чи його сучасників.

Дуже цікаво прозвучала доповідь проф. Асі Гумецької з Мичиґенського університету на тему „Експресивність ліричних творів Івана Франка". Вона розглянула перший сонет з циклу „Вольні сонети", показавши його особливу виразність і мистецьку яскравість, яку автор досягнув за допомогою стилістичних фігур та звукових повторів. У сонеті кожна літера грає незвичайну ролю, в ній криється своєрідна динамічність експресивно-емоційного характеру, що при постійному дотриманні почуття мистецької міри надає сонетові яскравости та окремого загострення. До речі, емоційний вплив поезії Франка — це загальновідомий факт, який досі був мало досліджений.

Д-р Василь Лев, декан УКУ — Українського Католицького Університету в Римі, обговорив працю Франка над Крехівською Палеєю, що являє собою скорочений виклад біблійної старозавітної історії, доповнений деталями та епізодами з апокрифів. Істотніші й менш істотні подробиці доповіді допомогли присутнім творчо переосмислити науковий вклад Франка та вартість його праці.

Проф. Володимир Т. Жила з Тексас Тек-університету доповідав на тему „Іван Франко і його порівняльні студії в ділянці фольклору". Доповідач ствердив, що Франко розробив наскрізь науковий підхід до вивчення фольклору, яким ще сьогодні користується наука. Він черпав фольклорний матеріял безпосередньо з традиції і розглядав його як джерело пізнання історії і життя народу та як основу національної літератури. Фольклористичній праці Франка притаманна логічна стрункість викладу, прагнення вичерпности у поясненнях і формулюваннях.

Доповідь на тему „Ранні переклади поезії Шевченка серед південних слов'ян" була поза межами франківської тематики. Проф. Дан. Б. Чопик з університету Юти обговорив прозаїчний переклад „Катерини" сербською мовою, а далі поетичний переклад „Заповіту". Переклади, як ствердив доповідач, не завжди точно передавали оригінал, бо перекладачі не звертали уваги на переносні значення і смислові відтінки окремих слів, а керувалися в основному їх прямим значенням. Як також помітні були хиби в синтаксичному ладі та в засобах ритмізації.

Після кожної доповіді були короткі запити, що відносилися до окремих пояснень, спостережень і висновків.

Третьою українською секцією на з'їзді ААТСЕЕЛ була секція, присвячена 400-річчю „Острозької Біблії", що її зорганізувало НТШ. Цією секцією керував проф. Дан Б. Чопик. Він також прочитав цікаву доповідь про тло і мотиви, що привели до публікації „Острозької Біблії". У чіткому історичному зіставленні фактів доповідач виявив потребу друку Біблії, що згодом стала визначною культурною пам'яткою в Україні.

Д-р Дмитро М. Штогрин з Іллінойського університету в Урбані говорив на тему „Вивчення полемічної літератури на семінарі проф. Володимира Перетца в Київському університеті в роках 1906-1914". Доповідач яскраво змалював постать великого дослідника давньої української літератури та вказав на велику роботу, що проходила в його семінарі, з якого вийшли кращі фахівці української літератури давнього періоду. Праці з джерелознавства, історіографії, бібліографії і палеографії — це ті багатства української науки, що нам дав семінар Перетца.

Доповідь д-ра Богдана Струмінського, старшого наукового співробітника Українського Наукового Інституту Гарвардського університету, на тему „Використання 'Острозької Біблії' в 'Лексиконі' Беринди", була оригінальною і самобутньою. Як знаємо Памва Беринда поставився критично до тексту „Острозької Біблії", а зокрема до ряду згаданих там імен, які подаються у його „Лексиконі" в іншій формі. Проте він черпав з Біблії особливо для перекладної частини словника, де є багато церковнослов'янських слів, бо церковнослов'янська та давньоруська лексика органічно входили в українську мову ХУІ-ХУІІ століть.

Дуже цікаво прозвучав критичний виступ коментатора трьох доповідей проф. Юрія Перфецького з Ля-Саль коледжу. Він говорив дуже до речі, стисло і добре. Це була справжня наукова критика, що чітко визначала позитивні якості й хиби розгляданих доповідей.

Останнім відбулося засідання Філологічної секції НТШ під керівництвом голови д-ра Василя Лева. Засідання почалося спільною ґутіркою про працю секції і кожного члена зокрема. На цьому засіданні проф. Володимир Т. Жила прочитав уривок з доповіді „Іван Франко як перекладач та інтерпретатор Ґете". Доповідач підкреслив, що Франко своїми перекладами з Ґете розвивав мистецтво перекладу, робив творчий внесок у поетичне мистецтво взагалі, а також формулював провідну рису власної поетичної діяльности. Як самобутній мистець, він черпав із життєдайного джерела творчости Ґете, але всі ці присвоєні мистецькі вартості перетоплював у своєму творчому горнилі, таким чином збагачуючи скарбницю українського письменства.

На голову секції української літератури на цей рік вибрано проф. Зенона Кука, а на секретаря секції — проф. Віталія Кейса. Головство в Міжнародному товаристві Івана Франка перебрав проф. Дмитро М. Штогрин (минулорічний секретар секції), а на секретаря вибрано проф. Лярису Онишкевич з Принстонського університету. Проф. Володимира Т. Жилу перевибрано на заступника президента ААТСЕЕЛ. Цього року з'їзд ААТСЕЕЛ відбуватиметься 28-30 грудня в Чикаґо в готелі Амерікана-Конгресс.

Для повноти звіту варто ще розказати про зустріч українських учасників з'їзду й запрошених гостей, що її влаштувало НТШ. На цю товариську зустріч, що відбулася в Рузвелт готелі, зібралося понад 30 осіб, які в дружній атмосфері обмінювалися своїм досвідом, а дехто новинами. Голова НТШ д-р Ярослав Падох у короткому виступі, привітавши присутніх, наголосив необхідність тісної співпраці поєднувати наші зусилля для добра української науки в розсіянні.

Протягом всіх трьох днів з'їзду в „Колоніял" залі готелю Рузвелта відбувалася виставка книжок. Шість довгих столів було заповнено книжками різних видавництв і окремих продавців. На окремому столі були також розложені видання НТШ. Треба відмітити, що НТШ виставило свої найкращі праці, що зробило добре враження та викликало багато цікавих коментарів. На столі НТШ лежали солідні наукові видання, в той час, коли на столах продавців російських книжок були розложені в основному видання кляеиків російської літератури, підручники, праці з ділянки мистецтва та інші дрібніші видання. У цій залі був також один стіл, де продавали грамофонні пластинки; два столи належали підприємствам, що організують поїздки до Совєтського Союзу. На одному столі було виставлене деяке технічне устаткування для мовних лабораторій — стрічки, магнітофони, епідіяскопи тощо. Продавали тут також предмети народного мистецтва, в основному привезені з СССР.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Відійшов у вічність Володимир Засадний

З великим болем та гіркою прикрістю директор Українського Національного Музею у Чикаґо мгр Е. Басюк попрощав над домовиною довголітнього члена Головної Управи і господаря Музею св.п. Володимира Засадного, що помер 23-го грудня 1981 року.

Багато людей відходить у вічність, не залишиючи по собі жадної духової, ані матеріяльної спадщини. Це ті, які жили лише для себе самих. Громада не мала з них користи. Люди, яким на гробівці можна написати епіграф: „Тут спочиває людина, яка дбала лише про себе".

У протиставленні до того роду людей, зустрічаються на дорозі такі, які про себе не дбають. Люди, які живуть для громади і їй віддають свої таланти, свій час, свою працю, а навіть життя. До такої високовартісної категорії людей належав св.п. побратим Володимир Засадний. Його цікавило все українське зорганізоване культурно-суспільне життя нашої громади. Він був членом багатьох організацій та установ, але найбільше проявився й співпрацював у Гетьманському русі і УНМузеї, де займав пост господарського референта. Завдяки вродженому таланту, технічним знанням і добрій волі, він заощадив музейній касі десятки тисяч долярів.

Крім цього, на протязі довгих років він очолював дворазові річні збіри під українськими церквами і допомагав підраховувати зібрані датки.

Св.п. Володимир був незвичайно товариською й милою людиною, завжди привітний, дружній та готовий до послуг кожному, кого знав.

Тяжко розлучатися назавжди з такою вартісною і дружньою людиною, якою був незабутньої пам'яті Засадний.

Св.п. В. Засадний був членом 221-го Відділу УНСоюзу.

Н.Н.

Леся Борисенко — доктор музикології

Леся Борисенко, активна парафіянка церкви Покрова Божої Матері і рухлива членка громади Рочестеру, Н.Й., 2-го грудня 1981 року захистила в Рочестерському університеті у проф. д-ра Ернста Лівінґстона дисертацію на доктора філософії з музикології, як головного предмету; теорії музики та студії середньовіччя, як побічних з дуже доброю оцінкою. Тема дисертації - Кантати Вільґельма Фрідмана Баха.

П'ять літ тривала праця над манускриптами, які лежали недруковані, а мікрофільми яких, часто тяжкі до відчитання, прислали з Берліну, Ляйпціґу й Відня. Було зворушаюче студіювати твори, писані рукою самого композитора. Треба було їх всі спочатку переписати, достосувати до сучасної нотації і перекласти тексти з німецької мови на англійську; треба було, очевидно, вивчити німецьку мову, щоби могти їх проаналізувати. Всіх сторінок творів було біля двох тисяч, а тих, що вже вдруге начисто переписала для залучення до дисертації, коло шістсот. Дисертація разом з нотним письмом — 886 сторінок. Успіх д-р Л. Борисенко є також успіхом її матері, яка допомагала єдиній дочці, як могла.

Це тим більше неабиякий успіх, бо доля не щадила ударів обом жінкам. В часі, коли треба було зосередитися над працею, померла старша сестра Лесі, залишивши маленьких дітей, яким треба було допомогти, а три роки пізніше відійшов у вічність Лесин батько, залишивши дві безпомічні істоти, — дружину й доню, — в тяжких матеріяльних обставинах.

Олена-Леся Борисенко народилася в Мюнхені, Німеччина, 3-го грудня 1948 року. Батьки її, Сергій і Марія, приїхали до Америки, коли Лесі було два роки віку. Початкову школу, як і восьмирічну школу українознавства закінчила Леся в Баффало, обидві з відзначенням. Рівночасно брала лекції гри на фортепіяні у Ольги Брокерт, виступала в музичних змаганнях по радіо й телевізії в обох випадках дістала першу нагороду. Маючи чотирнадцять літ, переїхала Леся до Рочестеру, Н.Й., де вчилася у відомій музичній школі Істмена, а лекції гри на фортепіяні давав їй керівник фортепіянового відділу Валлис Ґрей. Увесь цей час Леся отримувала стипендії. Закінчила науку рівночасно зі середньою школою, де належала до п'яти відсотків найкращих учнів в 1966 році. Вступила в Рочестерський університет, взявши гру на фортепіяні, як головний предмет, і в в 1970 році дістала ступінь бакалавра музики. В цьому самому університеті зробила й маґістерку, але вже з музикології, написавши працю „Зв'язок між філософією й музикою в XIII столітті".

Під час навчання давала лекції фортепіяна, частинно працювала в бібліотеці Істмана. В 1975-761 рр. вчила в Істман коледжі історію музики, а в Ривер кемпусі в той самий час — бароккову музику. В часі праці над докторатом Леся мала два роки асистентури в одного з професорів. Вона належить до американського музикологічного товариства й при різних нагодах робила доклади, наприклад, у Фредонії в часі стейтової конвенції музикологів „Музика XII і XIII століття". В школі Істмен на протязі семи років викладала для кляси проф. д-ра Дейвіда Р. Вілліямса „Про нотацію XIII століття".

З фортепіяном не зривала Леся й в той час, коли робила бакалаврат і маґістерку, — продовжувала студіювати у Евелин Праєр. Коли в Рочестері виступали співаки Ганна Шерей, Ганна Колесник, Галина Колодуб-Тимочко, Володимир Луців, Лесю запрошували до фортепіянового супроводу й вона завжди радо й з успіхом допомагала. Виступала також на різних імпрезах солісткою. Грала з університетською окестрою, виконавши першу частину фортепіянового концерту Моцарта ч. 20. Дала кілька самостійних концертів з неґритянською співачкою Естер Сетерфілд, виступаючи, як її акомпаніяторка і як солістка. В товаристві для студентів-градуантів була почерзі віцепрезидентом і скарбником. Леся співає в церковному хорі.

Д-р музикології Леся Борисенко

Зацікавлена Л. Борисенко й поезією. Пише вірші англійською мовою, але й українською володіє бездоганно. Одна її поезія поміщена в книзі „Антологія світової поезії" з 3-го грудня 1981 року, інша — в „Родинні скарби знаних поем", 2-ий том. Прізвище Лесі знаходиться в книгах „Хто чим є в музиці" і „Список міжнародних біографій" 1977, обидві книги видані Міжнародним Біографічним Центром в Кембридж, Англія.

Незвичайно приємно слідкувати за успіхами наших молодих людей. Щораз більше й більше включається в американське життя.

Любов Цегельська

Вісімдесятиріччя громадянина — добродія

Нашому бостонському громадянинові Степанові Сідлярчукові минуло 2-го грудня 1981 року 80 років. З цієї нагоди бостонська громада вшанувала його ювілейним святом.

С. Сідлярчук народився в галицькому Покутті в місті Снятині, цій оспіваній околиці „над Прутом у лузі", де ходив до школи та допомагав своїм батькам у їхньому домашньому господарстві. Молодим 18-річним хлопцем вступив до Української Галицької Армії і брав участь в її боях і походах. По війні брав участь у громадському житті свого рідного міста. На еміґрації в Німеччині, а відтак у Бостоні ми мали нагоду пізнати його як досвідченого, надзвичайно працьовитого, чесного громадянина, діяльного в усіх ділянках українського життя.

Треба було дяка в церкві — він дякував, читав Апостола, в хорі співав гарним баритоном. Де треба було щось зробити, можна було розраховувати на його поміч. Знають його також в Інституті в Гарварді, як щедрого добродія-жертводавця (понад 6,000 долярів), як як працівника в упорядкуванні бібліотеки, а також у вишукуванні і копіюванні в Гарвардській бібліотеці джерельних даних для реґіональних студій його рідної Снятинщини та Дрогобиччини. Зі вдячности за ту поміч вшанували його також наші „гарвардці" у своєму вузькому гурті.

Був він засновником Відділу УККА в Бостоні і довголітним членом Управи, а також членом Українського Народного Дому та інших організацій. Своїми щедрими датками допомагав Товариству за Патріярхат, Союзові Українок в його харитативній діяльності, Пластові, Енциклопедії Українознавства, Визвольному Фондові, „Рідній Школі" хоч і не має дітей шкільного віку, а до того, висилає велику допомогу своїм рідним в Україні.

Бостонська громада вшанувала свого улюбленого громадянина ювілейним святом, але воно відбулося у такий спосіб, що Ювілят своїм коштом справив бенкет і запросив на нього всю громаду. Власне, це і є спосіб полагоджування справ, Сідлярчука, якщо мова про видатки.

Степан Сідлярчук

Приготуванням страв і урядженням свята зайнялися найближчі приятелі Ювілята з родини Лосів, доньки Зоня Грінченко, Люба і Михайлина зі своїми чоловіками. Понад сто людей засіло при столах до вечері й гутірки у відновленому, гарно урядженому приміщенні Народного Дому. Д-р Адріян Сливоцький розповів про життєвий шлях Ювілята, представники організацій з признанням висловили йому подяку за заслуги й допомогу, яку вони одержували; відчитано цілий ряд письмових привітань з України й інших країн. Всі бажали йому многих літ та можливости і надалі бути діяльним.

Всі грошові датки, які склали присутні Ювілятові, він відразу ж призначив на церковні й народні цілі.

Степан Сідлярчук є членом 307-го Відділу Українського Народного Союзу.

Д-р Роман Миколаєвич

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИКОЛА БІЛИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 155 Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, помер 28-го серпня 1981 року на 67-му році життя. Нар. 5-го грудня 1913-го року в Джерзі Сіті, Н. Дж. Членом УНС став в 1934 році. Залишив у смутку Катерину Білинську. Похорон відбувся 31-го серпня 1981 р. на Українському цвинтарі в Перт Амбою, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять !
Меланія Лоренц, секр.

КАТЕРИНА ЯРОШЕВИЧ, членка УНС Відд. 277-го ім. св. Івана в Гартфорді, Конн., померла на 87-му році життя. Нар. в 1894 році в Галичині, Україна. Членом УНС стала в 1939 році. Залишила в смутку чотирьох синів, одинадцять внуків і одинадцять правнуків. Похорон відбувся 24-го листопада 1981 року на цвинтарі в Ґластонбури, Конн.

Вічна Їй Пам'ять !
Семен Кравець, секр.

ВАСИЛЬ ЦЮПКА, член УНС Відд. 277-го ім. св. Івана Хрестителя у Гартфорді, Конн., помер 30-го листопада 1980 р. на 58-му році життя. Нар. в 1922 р. в селі Купне, Камінка Струмилова, Україна. Членом УНС став в1959 році. Залишив у смутку дружину Марію і п'ятеро дітей, також брата і сестру. Похорон відбувся 2-го грудня 1981 року на цвинтарі в Ґластонбури, Конн.

Вічна Йому Пам'ять !
Семен Кравець, секр.

ІЛЬКО МАЩАК, член УНС Відд. 305-го в Маганой Сіті, Пен., помер 27-го жовтня 1981 року на 66-му році життя. Нар. в Делано, Пен., членом УНС став в 1947 році. Залишив у смутку дружину Елис. Похорон відбувся 29-го жовтня 1981 року на українському цвинтарі св. Миколая, в Маганой Сіті, Пенсильванія.

Вічна Йому Пам'ять !
Марґаріта Гентош, секр.

РОЗАЛІЯ СПРОК, член УНС Відд. 113-го ім. св. Івана в Дерри, Пен., померла 24-го жовтня 1981 року на 80-му році життя. Нар. 2-го листопада 1900 р. в Ню Флоренс, Па. Членом УНС стала 1924 року. Залишила в смутку сина Мітчелла і доньок — Марту Дефлорія, Гелену Ґлур, Катерину Матезіс і Патрицію Козловську. Похорон відбувся 28-го жовтня 1981 року на цвинтарі св. Марії в Латробі, Па.

Вічна Їй Пам'ять !
Іван В. Ярчак, секр.

НАТАЛІЯ РУСИНКО, член УНС Відд. 120-го ім. св. Миколая в Аліквіппа, Па., померла 21-го жовтня 1981 року на 65р. життя. Нар. 7-го березня 1896 року у Красному, Україна. Членом УНС стала в 1934 році. Залишила в смутку сина Андрія, дочок — Катерину Смолій і Анну Литвин, та п'ять внуків і троє правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі „Вудлавн" у Аліквіппа, Па.

Вічна Їй Пам'ять !
Анна Рефт, секр.